Szekszárd, I. évfolyam. 7. szám. Szombat, 1905. február 18.

KÖZÉRDEK

TOLNAVÁRMEGYE TÁRSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS GAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadóhivatal: Széchenyi-utcza 140. szám.
TELEFON-SZÁM: 22.
Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.
HIRDETÉSEK
legjutányosabb számitással, dijszabás szerint.

Felelős szerkesztő:
BODNÁR ISTVÁN.
Főmunkatárs:
HAUGH BÉLA.
Kiadja Báter János nyomdája Szekszárdon.

Szerkesztőség: Széchenyi-utcza 1085. szám.
Ide küldendők a lapot érdeklő összes közlemények.
ELŐFIZETÉS:
egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.
NÉPTANITÓKNAK,
ha az előfizetést egész évre előre beküldik: 5 kor.

Pénzintézeteink s az ország gazdasági jövője.

Január, február a pénzintézetek hónapja. Közgyüléseiken ekkor számolnak be előző évi sáfárkodásukról s miután csengő koronákban szétosztogatták müködésüknek kézzel fogható eredményét, előlről kezdik ismét a munkát, amely zajtalanul folyik az egész esztendőben.

A szolid pénzintézeteknek találó szimboluma a — méh, amely folyton dolgozik, gyüjti a mézet — másnak. A pénzintézetek is inkább a nagyközönségnek dolgoznak, bár vannak köztük olyanok is, amelyek inkább önérdek szolgálatában állanak, igy bitorolják a szimbolumot, s jelképül inkább rabló darazsat, vagy pióczát választhatnának, mert a szegény nép véres verejtékén hiznak, élősködnek. Hál' Isten azonban, ma már, legalább a mi vidékünkön kevés az ilyen intézet.

A pénzintézetek azonban nemcsak a takarékosság kaptárai, egy-egy nemzet vagyoni viszonyainak is sok tekintetben fokmérői ők. Hatalmas országokban, hatalmas pénzintézetek, bankházak az összegyüjtő, de egyszersmint szétoresztő csatornái is, a fáradságos munkából, a népek verejtékéből származó sok száz meg száz milliónak . . .

S a külföld ebben is különbözik a mi sajátságos országunktól.

Ott a fáradságos munka vagy az üzleti élelmesség által szerzett vagyonnak igazán csak a vállalkozásban nélkülözhető *feleslegei* vándorolnak a bankházak, pénzintézetek hatalmas pánczél szobáiba, a kincs, a vagyon többi része, a fényes dollárok, frankok, a sterlingek, ezek az apró, szeszélyes „sárga csikók" azonban fürgén ugrándoznak tova, két hatalmas ur — az ipar, kereskedelem tesz rajtuk utat a világ körül. S csodálatos, még csak nem is árt nekik a hosszu utazás, csillogó szinben, sőt apró csikócskákkal megszaporodva térnek vissza elhagyott gazdájukhoz, hogy ismét utra keljenek.

Nálunk a takarékpénztárak voltaképen a vállalkozásra félénk, bátortalan tőke: *menedékházai.* Mert a magyar szorgalmas, szerző nép, de hiányzik nála az üzleti élelmesség, a vállalkozás bizonyos merészsége. Megelégszik kisebb haszonnal, csak az biztos legyen. A koczkázat szeges drótsövényét nincsen kedve keresztül ugrálni. Pedig tul ezen a kis akadályon talán két kézzel szedegethetné a szebbnél-szebb érett gyümölcsöt, igy boldog, ha az ölébe potyog a — férgese.

A tőke bátortalanságának elvitázhatlan következménye aztán a gyáripar lassu fejlődése, a kereskedelemnek szük korlátok közé szorulása. A pénzintézetekben pedig egyre nagyobb a pénzbőség, amelynek következménye a kamatláb esése. Az adósnak sincsen ugyan ebből valami sok haszna, de a tőke egyenesen kétségbe esik miatta. Magyarországon nem csak az adósok, de a tőkepénzesek is sirnak, hogy ekkora kamat mellett ($3^1/_2$%) lehetetlen megélni.

S a tőke megindul, mozogni kezd, de akkor is kerüli a legtermészetesebb, a legegyenesebb utat. Vállalatokba, gyárakba, kereskedésbe akkor sem fektetik, hanem ott az állam, ez legalább négyes kamatot biztosit. Vegyünk értékpapirt!

Ma ez a jelszó mindenfelé.

S bármily kecsegtető a tőke elhelyezésre az a másik mód, a mi sajátságos helyzetünknél fogva ezt az

TÁRCZA.

Vinczike csizmája . . .

A városba ment reggel a gazda
S korán hazajött a szolgalegény.
Az asszony várta: hús a bográcsba . . .
Édes, hamis vágy nevet ki szemén . . .
S nagy dáridóhoz nyílik a pincze,
Jaj, csakhogy utban a kicsi Vincze:
„Szivem, virágom fuss csak a boltba,
Só kell . . . bors is kell . . . nesze czukorra . . .
S nézd, a viz parton mennyi gyerek,
Ne légy fajankó . . ." — S Vinczike megy —

Alszik a tüz már, hamva se pislog,
Vasláb alatt még parázs se maradt,
Ott benn is oltják, ha oltni lehet?:
Forró csókkal az égő parazsat!
S ugy alkonyattájt megjön a gazda,
Képéből kelve, futva, szaladva:
»Nézd, ott találtam a füzfa alatt,
Vinczi csizmája, s ez itt . . . a kalap . . . .
De maga nincs, nincs . . ." »Szent ég, a gyerek?!»
— Sikolt az asszony s a teste remeg.

»Vinczike Vincze . . . drága fiam te!«
— Hívja, kiáltoz, lihegve szalad —
Keresi hosszan, hét s hónapon által:
Ott a kis csizma a hóna alatt —
És ha gyerek jön, hadonáz, intve,
Megczirogatja: »nem . . . nem a — Vincze!« —
— Tél már, de azért jár a Dunára —
S Vinczike nincs . . . nincs . . . hasztalan várja:
Csak a kalapja
Meg a — csizmája . . .

BODNÁR ISTVÁN.

Megpatkolt székelyek.

Történt, hogy Kapy György ur ujra megházasodott, elvevén hites társul Bánfy Ágnest. A szép Bánfy Ágnest, a ki harmadszor esküdött örök hűséget, mikor Kapy uramnak elmondta a holtomiglant — holtodiglant. Először tizennégy éves korában ment férjhez Barcsay Ákoshoz, ennek halálával pedig Rhédei László uramhoz. De mivelhogy Rhédei László is jobblétre szenderült, a szép Ágnes másodszor is özvegy maradt.

Őnagysága Apafi Mihály uram, a méltóságos fejedelem nagy tiszteletben tartotta az özvegy asszonyok bánatos szépségét s órásházától szivesen ki-kirándult egyikmásik nagyasszony szivbeli keserüségét enyhiteni; csakhogy Bornemissza Anna, a kegyelmes fejedelemasszony is résen volt mindig s szerette a dolgok rendjét kiismerni. Mikor Mihály ur ő kegyelme a titkos ösvényeken tévedezett, hűséges hitvestársa a legnagyobb buzgósággal és fondorlattal, vagy mint akkor mondták, praktikával igyekezett férje urát, az üdvösséges jó utra visszatériteni. Bánfy Ágnes erényeit is féltette a kegyes fejedelemasszony s hamarosan összeházasitotta Kapy György urammal, a ki már nem volt épen fiatal s több eladó leánya is volt.

A nagy lakodalom után a szép Bánfy Ágnes mostoha leányaival várának ablakánál ült s nagy gyönyörüséggel szemlélgették Kapy uramnak arannyal kivert narancssárga kaftánját, a melyet annak idejében Ali basától kapott ajándékba.

— Éjnye anyámasszony, szólalt meg az egyik Kapy leány, a mint hirtelen kinézett az ablakon; nézze csak kegyelmed azt a székelyt, a ki tutajon ereszkedik le a Maros vizen.

— Ugyan mi az édes lányom? — kérdi Bánfy Ágnes s valamennyien kinéztek az ablakon.

— Nézze csak kegyelmed, szólt a hajadon, épen most bukkanik föl a vizből. Lefordult a haszontalan a tutaj széléről. Bizonyosan sokat ivott az atyafi.

S mikor a vizbe fordult székely nagy nehezen a tutajhoz került, másik társa fölhuzta a tutajra. A Kapy familia hangos vidámsággal örült a székely esetén s a gunyolódó szavak elhallatszottak a tutajig, a mely

áramlatot sem lehet elitélni, sőt örvendeni kell rajta. Állami hitelképességünk szilárdságának kétségtelen jele ez. Papirjaink nagy része még ma is külföldi kezekben van, de a tőke bátortalansága miatt tekintélyes mennyiségben vándorolnak már lassacskán haza.

S örülnünk kell pénzintézeteink általános pénzbőségének is. Mert bár a tőke visszahuzódását az ipari s más vállalatoktól közgazdaságilag károsnak itéljük, de lelki szemeinkkel látjuk már azt a fontos hivatást is, mely a pénzintézetek Wertheim-szekrényébe óvatosan bezárt pénzfeleslegeknek a közel jövőben jut.

Hatalmas átalakulások küszöbén állunk.

A nemzet által vivott óriási küzdelem politikai része ide nem tartozik, de lássuk ezt az élet-halálharczot közgazdasági oldalról megvilágitva, agrár és merkantil szemüvegen keresztül.

Ma az önálló gazdasági berendezkedés szükségességét talán mi magyarok nem hirdetjük oly vehemensen, mint odaát.

Hiszen már a király előtt most folyó békéltető tárgyalásokról kiszivárgott hirek sem tartják lehetetlennek a gazdasági különválást.

Tizenöt, husz évvel ezelőtt még nem igen lehetett volna erről „büntetlenül, meglinchelés nélkül“ beszélni odaát s ma nemcsak a szélső elemek, de a higgadtabb politikusok is számolnak a körülményekkel, a sajtó egy része pláne ilyen formán csattogtatja reánk a fogát:

„Önálló vámterületet akartok?: jó, állitsuk fel a külön vámsorompót. A mi iparunkra rá vagytok szorulva, de a tietekhez nem adunk pénzt. Turjátok a földet, de magyar gazda nem kap mi tőlünk egy veszekedett fitying hitelt sem. Süssétek meg az ökreiteket, van nekünk elég; igyátok meg rá boraitokat, *csinálunk* mi itt eleget, meg aztán németnek jobb is a sör; fulladjatok bele lisztbe, buzába, piaczunkat elzárjuk előletek, tegyetek, amit akartok!“

Hát van ebben sok fenekedés, de sok gondolkodóba ejtő is. Könnyü kiaknázni a mi elszigeteltségünket.

Mert tény, hogy a nagyhatalmi illuzióért inkább a katonai szövetkezést kerestük, a helyett, hogy piacz után néztünk volna terményeinknek. A hatalmas Angliával, Francziaországgal gyenge üzleti összeköttetésben állunk, hozunk inkább tőlük, mint viszünk hozzájuk, mig a velünk szövetséges olasz és német drágán fizetteti meg barátságát. Az olasz borvám nyűgét csak nagy áldozatok árán tudtuk lerázni. A német agrár védelem pedig egyenesen reátette a kést az agrár Magyarország torkára. Állat, termény kivitelünk eddigi hasznát felemészti a nagyobb vám. Hová menjünk, Szerbiába, Romániába? Ezek is egy malomban őrölnek velünk. Boszniába? Éppenséggel nem látjuk hasznát, hogy odamentünk. Fiume? Csakhogy ez meg nagyon közel esik Amerikához, most is onnan hoztunk kukoriczát . . .

Nehéz a helyzet. Nagyon nehéz!

Nehéz, de azért nem kétségbeejtő.

Mert a botnak mindég két vége volt, kettő is marad. Bár lehet a botnak négy vége is. Ha tudniillik előbb ketté törik a hátunkon. Az sem baj, mert a botnak a darabjaival is lehet ütni, csak az a fő, hogy a kezünkben maradjon a — vége.

Magyarország nem a régi „tartomány“ többé!

Lejárt a pólyás baba korszak, a gazdasági kiskoruság arczpiritó időszaka. — Volt idő, a mikor egy közönséges pénzintézet megalapitásához felsőbb engedelem kellett, ekkor igazán Ausztria zsebében voltunk, de most már nekünk is van zsebünk, ha valami sok nincsen is benne.

Őrültség lenne erőnket tulbecsülni, de lekicsinyelni sem szabad. Sőt egy nemzetnek mindég a nagyobbat kell — merni, hogy nagy legyen.

Számoljon tehát velünk, a ki belénk köt, szegények vagyunk, de jól — élünk.

Fenyegessetek osztrák urak a közös háztartás felmondásával. Félünk, de meg nem ijedünk.

Szorgalmas magyar nép, rakd élire a garast. Pénzintézetek gyüjtsétek a pénzt, a felesleget, készüljetek az uj keresztes háborura. Ha az osztrák kapzsiság, telhetetlenség hadat üzen, vagy a farkas és bárány meséje példájára belénk köt, gazdasági háborura kényszerit, arra kell törekedni kicsinek, nagynak, mindnyájunknak, hogy az *átmeneti időszak alatt municiónk kitartson*, mert ezt a háborut csakugyan a pénz, meg a pénz dönti el.

Igen, takarékosság mindenfelé! Inkább az igények leszállitása, mint a tékozlás. Pénzintézetek, bankok, szövetkezetek örüljetek a pénz oda özönlésének s növeljétek alaptőkéiteket, tartalékalapjaitokat. Hét bő esztendőre hét szük jöhet, de jöjjön hétszer hét, e nemzet szent igazának győzni kell és csakis általatok győzhet.

Bismark a néptanitókra számitott és mi számitunk a magyar nép józan takarékosságára, számitunk pénzintézeteink minden megkuporgatott garasára, számitunk a tőke félénksége miatt egyre szaporodó hatalmas pénzkészletekre . . . számitunk magunkra, számithatunk még legfeljebb Istenre, de itt e földön nincs másnál segitség.

Pénzintézetek, ti kiállitott őrszemek, legyetek tehát résen, ti reátok a közel jövőben, talán már holnap, fontos, igen fontos, sőt mondhatni: *nemzetfentartó hivatás vár!*

B—r.

Város szépitő egylet, Séd szabályozása.

— Két közlemény. —

I.

Sokan vannak, akik a rendezett tanácstól mindent várnak. Ezek csalódni fognak. Tartalom a fő, nem a keret.

Tagadhatatlan, hogy Szekszárd nagy intelligentiája a szük községi keretben müveltségének, igényeinek, vágyainak kellő terét nem találhatta meg. De azért ne szőjjünk illusiókat. Ha meg van is a szükséges nyers anyag városunk intelligens közönségében a rendezett tanács tágabb keretének betöltéséhez — még nem következik, hogy azt be is fogja tölteni. Az anyag érvényesüléséhez munka is kell.

Hogy egy hasonlattal éljek a hasonlatok ugyan mindig sántitanak — meg van a kazán, meg van a szén, a viz — és a gép még sem müködik. Tüzet kell gerjeszteni a szénből, gőzt fejleszteni a vizből, melynek expansiója betöltse a kazánt és hasznos munkára kényszeritse a gépet.

Társadalmi müködésre kell serkenteni azt a nagy erő tartalékot, melyet Szekszárd intelligentiájában birunk, mely eddig tér hiányában expansiv erejét kellőleg nem fejthette ki.

A rendezett tanács csak ugy fog jól müködni, ha a haladásra, az előretörekvésre egy rendezett társadalom szoritja.

---

körülmény a két székely figyelmét felköltötte.

A vizbe fordult székely ezen mód fölött megbosszankodott s füles módjára nagyokat rikkantott, orditozott és gunyáját ledobva a kisasszonyokat istentelen gonoszsággal megfenyegette.

Épen ekkor jött a szobába Kapy uram s a mint családjához ért, rögtön észre vette, hogy a nagyasszony a kisaszszonyokkal együtt igen szégyenkezik és pirul. Hirtelen elfogja a harag s szörnyü káromkodó szavakkal megfenyegette a székelyeket, a kik tova usztatván tutajukat nem sokat gondoltak Kapy uram fenyegetéseivel. De abban a hiszemben, hogy biztonságban vannak, visszafenyegették a hatalmas várurat.

Kapy ur haragja erre még nagyobb lett. Hamarosan kirohant az udvarra s szolgáinak megparancsolta, hogy a gyalázatos székelyeket csónakon fogják el és hozzák elébe. A szolgák urukat ösmerve, észveszetten hozzá láttak a parancs teljesitéséhez s bizony a két székely akárhogyan iparkodott, nem menekülhetett. Megkötözték őket és vitték Kapy uram elé.

Kapy ur már nagy haraggal várta a székely rabokat s rettentő káromkodások kiséretében botjával rájuk vágott, aztán maga elé hivatta kovácsát.

— Kovács! Itt ez a két kutya székely. Vidd őket műhelyedbe s verj lábuknak mezetlen sarkára egy-egy tüzes patkót tüzes szegekkel. Igy bünteti Kapy a szemtelen vakmerőt, a ki családját bántani merészkedik.

Hijába könyörgött, rimánkodott a két székely, hijába siránkoztak. Nem használt semmi jajgatás. A kovácsmester elvégezte ura parancsát s mikor a patkolás megtörtént, a két szegény embert kidobták a kapu elé.

Éppen arra járt egy talyigás székely, ki könyörületes szivvel két társát fölrakta a talyigára s elvitte őket nagyságos Apafi Mihály uram elé, hogy a patkolásért Kapy urat bevádolják. A nagyságos fedelem rendes szokása szerint egy vödör bor mellett üldögélt haragosan, mert a fejedelemasszonnyal némi összeszólalkozása volt megelőzőleg. Kapy uramra egyébként is orrolt, mióta nőül vette a szép Bánfi Ágnest s mikor a székelyek el panaszolták gyászos esetüket, a fejedelem őnagysága nyomban kiadta a parancsot, hogy Kapy Györgyöt meg kell nótázni. Azonban Bornemissza Anna, a nagyságos fejedelemasszony, a ki szerette ismerni a dolgok rendjét, a furcsa parancsot nem engedte végrehajtani, ám azért Kapy uramnak jól bele kellett nyulni az erszényébe, hogy a megpatkolt székelyek megvigasztalódjanak.

Hajdu Elemér.

Társadalmi csoportosulásra van szükségünk több irányban. Nemcsak a szakszerü és a dolog természeténél fogva közönségünk egyes zárt körzeteinek érdekeit istápoló szövetkezeteket értem, mint a tisztviselők fogyasztási szövetkezete, a házépitő szövetkezet, avagy a lakosság legfőbb kenyér keresetét felölelő borászati szövetkezet, melyek, különösen a legutóbbi szakszerü előkészületet és nagy körültekintést igényelnek, nehogy pórul járjunk mint a b. e. pinczeegylettel 30 év előtt! Én általánosabb, minden polgárt egyformán érdeklő társulás szükségét látom várossá alakulásunk alkalmára: értem egy város rendező, vagy város szépitő egylet alakitását. Minden életre való városban van ilyen egylet más-más név alatt, és üdvös munkát végez, impulsust ad a város bármely irányban kivánatos fejlődésére, eszméket érlel meg és népszerüsit, gyorsabb haladásra serkenti — esetleg mérsékli és ellenőrzi a tanácsot, a rendőrkapitányt, a mérnököt. Az ilyen egylet szülő anyja lehetne az alakitandó szövetkezetek legtöbbjének — a tisztviselők házépitő szövetkezetének mindenesetre.

Ami haladás történt Szekszárdon az is jóformán a legutóbbi évek fellendülésének tudható be. Számitsuk le az utóbbi 5—6 év fejlődését: főgimnáziumot, muzeumot, villam világitást, gőzfürdőt, mi marad az azelőtti emberöltő munkájául? a polgári iskola, a népbank, a hitelbank a selyemgyár (azt is az állam adta) és a korcsolya pálya. Ez 30 év munkája. Többet nem tudok.

És ami történt is, mily nehézkesen ment, mennyi scylla és charibdis közt sikerült végre — avagy nem is sikerült, mint az ártézi kutunk, melybe még a 60-as években beletörte a furóját Zsigmondy Vilmos — pár év előtt pedig az államvasutak osztálymérnöksége.

Aztán ráállottunk az utczák öntözésének „jogi alapjára", de alighanem uj kiegyezést kell kötnünk a földfuró mesterekkel — mert ártézi kut nélkül nem tudom, hogy érvényesitjük jogi alapunkat.

Elkezdtük járdáink aszfaltozását — az országut illatos árkainak igen helyes eltüntetésével — mintegy kisérletkép. A kisérlet jól sikerült, mindenki meg van elégedve, a járda két vége mutatja is az irányt, hogy merre szeretne tovább haladni, de nem tud.

Ott van a Séd szabályozása. Ez már hivatalos akták közt bujkál nyolczadik esztendeje.

Álljunk meg egy perczre a Sédnél, nagyon sok olvasónk érdekét közelről érdekli annak a szabályozása, ösmertessük meg rövidesen.

De erről legközelebb.

Tóth Károly.

Szobrot Jókainak.

A magyar nemzettől siremléket és szobrot kérünk Jókai Mórnak.

Jókai pályája nemzetünk szellemi életének legnagyobb emlékei közé tartozik. E nemzet lelkét félszázadnál hosszabb ideig tartotta egybefoglalva a müvészet varázsában és a hazaszeretet lelkesedésében. Egyek voltak benne és általa kicsinyek és nagyok, százezrek és százezrek, mindnyájan, kiknek kedves a magyar szó és drága a magyar érzés.

Az irodalmi emlék, melyet lángelméje alkotott, mindnyájunk gyönyörüsége, ereje és dicsekedése. Nemzeti életünk körében müvészi, erkölcsi és hazafiui fejlődésünknek egyik leggazdagabb forrása; határainkon tul a magyar szellemnek messze ragyogó diadaljele.

Nemzeti kötelességünknek érezzük, hogy nagy pályájának emlékét hozzá és magunkhoz méltó műalkolásokkal is megörökitsük. Ha valakit, ugy őt bizonyára megilleti a tisztesség, hogy a nemzeti hála rakjon köveket pihenőhelye fölé s állitsa érczalakját a jövő nemzedékek szeme elé.

E kötelességünknek mély és komoly érzésében nem zavarhat meg semmi bennünket. Csak az az igazi erkölcsi érzés, mely minden viszonyok között tisztán képes felismerni és hiven követni a kötelesség szavát. A mily bizonyosak vagyunk abban, hogy e felhivásunkkal a nemzeti kötelesség szavát hangoztatjuk: ép oly bizonyosan várjuk szavaink visszhangját.

E nemzeti hálára hivatkozunk, mikor emléket kérünk Jókai Mór hamvai fölé s neki, kiben az ország szive dobogott, szobrot az ország szivében.

Az adományok — akár közvetlenül, akár valamely hirlap közvetitésével — a Magyar Általános Takarékpénztár-részvénytársasághoz (Budapest, V., József-tér 14.) küldendők, mely intézet a befolyó összegek költségmentes kezelésére és megfelelő gyümölcsöztetésére hazafias készséggel vállalkozott.

A begyülendő pénz felhasználási módozatainak megállapitása czéljából annak idején országos bizottságot fogunk alakitani.

Esetleges fölvilágositásokat a vallás és közoktatásügyi minisztérium elnöki hivatala nyujt.

Budapesten, 1904. december havában.

Antal Gábor, Baksay Sándor, Batthyány Lajosné grófné, Benczur Gyula, Beöthy Zsolt, Berzeviczy Albert, Bubics Zsigmond, Csáky Albin gróf, Emich Gusztáv, Erődi Béla, Fehér Ipoly, Feilitzsch Artur báró, Fejérváry Géza báró, Firczák Gyula, Forster Gy. báró, Halmos J., Hampelné Pulszky Polixéna, Hauszmann Alajos, Hegedüs Sándor, Heinrich Gusztáv, Herczeg Ferencz, Kornfeld Zsigmond, König Gyula, Kun Géza, gróf, Lánczy Leó, Márkus József, Molnár Viktor, Pekár Gyula, Perczel Dezső, Radisics Jenő, Rákosi Jenő, Roszner Ervin báró, Sárközy Aurél, Somló Sándor, Szabó Miklós, Szalay Imre, Széchenyi Béla gróf, Szily Kálmán, Tarkovich József, özv. Teleki Sándorné grófné, Tisza István gróf, Tisza Istvánné grófné, Tuba János, Vargha Gyula, Vészi József, Wlassics Gyula, Wekerle Sándor, Zelenka Pál, ifj. Zichy János gróf, Zsilinszky Mihály.

A „Kubinszki" és „Pecsovics"-világ Tolnavármegyében.

Irta: *Bodnár István*

(Folytatás.

A királyi leirat elég dörgedelmes volt, de már azon is átcsillant a békülékenység. *Vay* ki is jelentette. hogy ezek után nem marad más hátra, mint a régi rendnek helyreállitása s ezt csakis a kölcsönös megbocsátással érhetik el s biztosithatják jövőre, kivált, ha a vármegye ujabbi feliratára Ő Felsége is kegyes lesz enyhiteni leiratát.

Csapó Dániel is békitő szellemben szólott, mig *Forster* Benedek t. ügyész a Bezerédjt és Perczel Miklóst visszahivó határozatnak végrehajtását sürgette. A kormánybiztos azonban *Czindery* Lászlónak, nemes Somogyvármegye emeritus alispánjának vezetésével uj szavazást rendelt el. Igy azután *Bezerédjt* és *Perczelt* 710 szóval 515 ellen visszahivták.

Dőry Gábor megköszönte a neki rendezett ovációt; „Férfiak vagyunk — ugymond, — áldozzuk fel önérdekeinket, tekintsünk a közjó előmozditására. Én nyujtom először kezemet s engedni kivánok ama résznek, kiknek bizalmával nem dicsekedhetem, a követi pályáról lemondok."

Lemondását természetesen nem fogadta el az ismét uralomra jutott pártja, de szavai jó hatást tettek az ellenpártra is, mert *Vay* kinyilatkoztatta, hogy most már nem a többség, de a közmegegyezés küldi fel követül.

Erre aztán valódi áradata indult meg a loyalis nyilatkozatoknak.

Kimondták, hogy *Vay* ellen korán sem a vármegyének többsége által tétettek észrevételek.

Felirtak a királyhoz is, hogy a fenyitő pereket szüntesse meg. Vayt kérték közbenjárásra, ki ezt örömest megigérte.

Svastics Lajos pedig mint a béke angyalát üdvözlé a kormánybiztost s kérdezte, ki az oka, hogy az előbbi határozatok végre nem hajtattak? Száz meg száz torok Magyari *Kossa* Sámuelt állitá bünbakul. Mindjárt actiót kértek ellene. *Vay* azonban azzal ütötte el a dolgot, hogy már ugyis felfolyamodtak a királyhoz, várják be a választ. Az uj *tisztujitást* azonban kérhetik Ő Felségétől, mert „a gyülések biztosabb folytatására a tisztikar megujitása hathatós és legbiztosabb mód."

1840. április 7-én aztán megtörtént a végleszámolás!

Magyari *Kossa* Sámuel alispán, sejtve sorsát, meg sem jelent a közgyülésen. Irásban nyujtotta be lemondását. Egy oldalvágást azonban még mért ellenfeleire, a mikor kijelenté, hogy „a hivségére bizott *hivatalos pecsétet* tiszta épségben megőrizve nyujtja vissza!"

Lemondását szó nélkül vették tudomásul, *Sztankovánszky* főjegyzőtől azonban érzékenyen elbucsuztak.

Természetesen majdnem kivétel nélkül a pecsovics párt emberei jutottak hivatalokba.

Dőry Gábor lett első, *Forster* Benedek második alispán. Főszolgabirák: *Forster* Károly, *Dőry* Sándor, *Tibay* Mihály, *Vizsoly* Eduárd, *Daróczy* János.

Vay Ábrahám grófnál is tudakozódtak, hogy elfogadná-e, ha táblabirónak választanák?

Hogyne fogadta volna el?

Igy a tisztujitás „a legnagyobb rendben és illedelemmel, öt fertály óra lefolyta alatt, ezernél is több nemes urak jelenléte és hozzájárulásával végrehajtatott."

A Kubinszky-párt hivatalosan le volt verve, de azért nem adta meg magát s a voltaképeni vezető szerep ezután is az övé maradt.

Vaynak „kegyességéért" diszkardot ajánlott fel a közgyülés, elrendelve, hogy egyik oldalán a megye és a főispán czimerei, az esztendő és a jegyzőkönyv száma, a másik oldalán pedig a béke szimboluma legyen bevésve.

Báró *Prónay* Gábor azonban a diétán enyelegve más fölirást ajánlott. Ezt: „Pro infidel: Patr." Egy követ megbotránkozott a háta megett: „Én az ilyen beszédet nem hallgathatom!" „Én meg az urat nem hallgathatom", vágott vissza Prónay. A követet főispánja aztán kérdőre vonta, hogy türheti el a megszégyenitést, de az igy felelt vissza: „Ha elégtételt keresnék, az egész diétával kellene verekednem!" *

A dologban egyébként az az érdekes, hogy ezt a diszkardot *Vay* sohasem kapta meg, pedig a jegyzőkönyv szavai szerint kinyilatkoztatá, hogy azt majd „legfőbb és legbecsesebb kincsének fogja tekinteni s magával a sirba is elviendi."

A kubinszkiak már a következő gyülésen szemére hányták a másik pártnak, hogy a diszkard felajánlása valóságos gunyolódás ellenük s mivel ama gyülésen jelen sem voltak, a költségekhez hozzá sem járul hatnak. Erre a többség ugy határozott, hogy ha Vay emez inczidens után a kardot el nem fogadná, az a kölcsönös béke zálogául s annak jeléül, hogy a békét fentartani saját

* Csapó Ida naplója.

körében egyedül a törvényhatóság hivatott, a vármegye leveles tárában helyeztessék el.

Vay azonban kereken kijelenté, hogy a neki felajánlott díszkardot a közgyülésnek visszavenni jogában nem áll, kész inkább az árát — *sajátjából megfizetni.*

Erre aztán egyenesen megtagadták a kard átadását, „mert az ahhoz való ragaszkodást, ily körülmények után épen nem várták a királyi biztos ur szerénységétől s azzal, hogy az árához való hozzájárulást is felajánlaná, még sajnosabb érzéseket ébresztett maga iránt."

Ezt a végzést Dőry Gábor alispán természetesen nem közölte Vayval. Gondoskodtak azonban erről is, A következő közgyülés épen a békés természetéről hires *Csapó* Dániel felszólalására, egyenesen kötelességévé tette ezt az alispánnak, sőt a határozat kivonatát a „Jelenkor" szerkesztőjének is megküldeni határozták, hogy „köztudomásra juttassa."

Igy tudtak boszut állani a régi jó öregek.

Az 1841. márczius 29-iki közgyülésen aztán hivatalosan is lezáródnak a kubinszki és pecsovics-háboruság aktái.

A vármegye gyülésen ekkor olvasták fel a király leiratát, mely megelégedését fejezi ki azon, hogy az utóbbi tisztujitás illő diszszel, a felingerült kedélyek lecsillapitásával ment végbe.

„A Perczel testvérek, valamint más nemes és nemtelen személyek, a mult 1839. esztendei deczember 30-án kelt legfelsőbb királyi parancs következtében ellenök megrendelt nyilvános vádak alól, azon reménységben, hogy ők ezen királyi kegyelemre magukat érdemesitvén, a megyében ezentul a törvényes rend már fel sem fog bontatni, kegyesen felmentetnek."

Az általános bünbocsánat alól csak a *Keserü* István megölésében résztvettek voltak kivéve, ellenök a további szigoru és haladék nélkül való törvényes eljárást és a bünper befejezését ismét elrendeli a királyi leirat.

Igy aztán pár évig a pecsovics-párt uralma következett. Az országgyülésen követeik azonban többet már meg nem jelenhettek, mert a diéta 1840, május 13 án befejeződött. S odahaza is hallgatagon türni voltak kénytelenek a kubinszki-párt fölényét. Igy, a mikor *Bezerédjt* épen ezekből a választási harczokból kifolyólag is még inkább megnövekedett népszerüségénél fogva, 10—13 vármegye, köztük Zala is táblai biróvá választotta, viszonzásul a tolnamegyei pecsovicsok is tapsolni voltak kénytelenek *Deák* Ferencz táblabiróvá választásának. *Deák* személyesen is megjelent a szekszárdi megyei gyülésen s zajos ünnepeltetésben volt része.

1843—44-ben aztán ismét a kubinszki-párt került uralomra, *Bezerédj* István s *Perczel* Miklós, majd Móricz lett a követ.

1848-ban a párt vezetőinek ujból kiváló szerep jutott, *Perczel* Mór és Miklós fellépte volt az első mennydörgés, de a többiek is buzgó harczosai lettek a szabadság ügyének.

Bezerédj Istvánt csak *Haynau* gyors elhatározása menté meg a vértanu haláltól. Különben az ő vézna testalkatára czélozva mondta Haynau a *Bezerédj*-ért nála tömegestől kegyelmet esdőknek:

„Hogy lehet ilyen hitvány kis emberért enynyit koptatni a — küszöböt?!"

Fördős István alispánt azonban nem lehetett megmenteni tiz évi kufsteini börtöntől . . .

De a pecsovics-pártnak is feltünt még egyszer szerencse-csillaga: főbb szereplői a szabadságharcz leveretése után jobbára kormányhivatalokat töltöttek be.

Emléküket azonban elfujta a szellő . . . Régi, avult irások beszélnek róluk legfeljebb.

Alig maradt egyéb az egyetlenegy *„pecsovics"* szónál utánuk örökségül a mai nemzedéknek!

(Vége.)

A szekszárdi kaszinó háza.

Fennállásának 64 esztendeje óta a szekszárdi kaszinónak szebb, derübb, jelentőségteljesebb napja nem volt a most elmult szerdainál. Félszázados vágy, sóvárgás, közóhaj valósult meg e napon, derü, jókedv, mosolygás fénylett az arczokon, s gyülés után a megelégedettség önkéntelenül előtörő érzése kandikált elő a fénylő szemekből. A szekszárdi kaszinó tagjai ily közel még sohasem voltak egymáshoz. Beszélhetünk demokrata mivoltunkról, a társas érintkezés állás, vagy érzelmi momentumok alapján történik itt is, mint minden társas egyletben, de mintha még ez az elválasztó fal is ledőlt volna. A kaszinó különféle elemei apró csoportokba verődtek már a közgyülés előtt, hányták-vetették a dolgot, mindenkinek volt terve, eszméje, egyben azonban mindenki egyet értett, abban tudniillik, hogy a szekszárdi kaszinó életének jelentőségteljes forduló pontjához jutott, fejezzük ki magunkat igy: elégett a hid a háta mögött, tehát nem lehet menni másfelé, csak — *előre.*

De mindebből a képletes beszédből nem sokat ért az, aki a szekszárdi kaszinó e hó 15 én lezajlott közgyülésének hangulatát közvetlen közelről meg nem figyelhette. Megérthető prózára forditjuk le tehát a történteket, bár sok volt azokban a poezis, a hangulat, — tehát csak árthat az ott lefolyt felejthetlen jelenetnek a — *próza!*

Arról volt szó, hogy a szekszárdi kaszinó megszerezze-e állandó otthonának a báró Augusz-féle, ujabban a báró Schell József-féle házat?

Históriailag is nevezetes épület ez. Magyarország ujabbkori történetének nem egy jelentős fejezetét itt — *csinálták.* Egykori gazdája báró Augusz Antal, a tudományosan képzett főur, Tolnavármegyének egykori alispánja, később kormánybiztosa, majd Pestmegyének főispánja s 1852-től 59-ig a budai helytartó tanács alelnöke — volt. — Előkelő politikusok találkoztak itt, s a zenemüvészet muzsáját is ide csalta a Liszt Ferencz világra szóló müvészete, Reményi felsiró hegedüje és más hazai s külföldi müvészeknek abban az időben e falak között gyakran rendezett nagyhirü hangversenye. S a fenkölt lelkü ifju báró, a korán elhunyt *Augusz* Imre, mély hazafias s emberbaráti érzéséből kifolyólag még magasztosabb czélt szánt ennek a nevezetes épületnek. Felekezetnélküli jelleggel tervezett szeretet házát akarta benne elhelyezni. Fájdalom nemes terve csak irott végrendelet maradt. Egy lelki nagyságnak papiros emléke . . .

De mintha az ő szelleme járt volna itt a mult szerdai napon s mintha ez ihlette volna meg a lelkeket, egyértelem szállta meg a kaszinó összes, ott megjelent tagjait. Elnémult minden gáncs, kicsinyes kifogás, ki ki elfojtá az önérdek apró, szőrszálhasogató ellenvetéseit s az általános érdek magaslatára helyezkedett, igy ez a nevezetes épület a szekszárdi kaszinó ott megjelent tagjainak egyhangu, lelkes határozatával a szekszárdi kaszinó örökös tulajdonába ment át.

Igazán szép, lélekemelő közgyülés volt ez! A hozott *egyhangu* határozat méltó az egylet multjához, de előhirnöke egyuttal szebb jövőjének is. A szekszárdi kaszinó, méltányos árért nemcsak régóta óhajtott kényelmes, állandó otthonhoz jutott, de kétségtelen anyagi előnyökre is tett szert s ráadásul e vétellel még kegyeletes cselekedetet is müvelt: nem engedte *magánkézre* jutni ezt a nevezetes épületet, amelyet egykori gazdája nemes szivvel és lélekkel amugy is — *közczélok* szolgálatára szánt. Báró *Augusz* Imre uri háza nem töltheti be a neki szánt filantropikus hivatást, szeretetház nem lehetett belőle, lesz tehát a laza társadalmat összetartó barátság s az igazi magyar érzés, a hazafiság örökös otthona, a társadalmat mozgató eszmék érlelő melegágya s örökre nyitva tartott csarnoka az általános müvelődésnek . . .

Az érdekes ülés lefolyása különben a következő:

A tagok érdeklődése rendkivüli volt. Megtöltötték az egész nagy termet s még a mellék szobákba is sokan beszorultak:

A jelenvoltak névsora a következő:

Ágoston István, Ács Lipót, Dr. Albersz Rezső, **B**ajó Pál, Boda Vilmos, Bodnár István, ifj. Boda Vilmos, Boros Zoltán, Blázsik Ferencz, Bognár Albert, Dr. **C**sizmadia Géza, Dr. **D**ragits Imre, Dömötör László, Dicenty László, Dömötör Miklós, Dicenty Lajos, Dr. **É**ri Márton, Eötvös Károly, Dr. **F**ent Ferencz, Fejős Imre, Fink Kálmán, Földes László, Br. Fiáth Elemér, Forster Zoltán, Ferdinánd János, Fejős Károly, **G**oldberger J. Mór, Goldberger Arnold, Győrbiró Benő, Haypál Sándor, Hoffmann Sándor, Háry Béla, Halász Géza, Dr. Hilbert István, Dr. Horváth Jenő, Horváth József, **J**askó Géza, **K**urcz Vilmos, Kovács Dávid, Klinger Ferencz, Dr. Kramolin Gyula, Kovács Aladár, Kovács Ottó, Kluha Géza, Krammer János, Dr. Kozacsek László, Dr. Káldy Gyula, Kövessy Ödön, Korbonics Dezső, **L**aki Ottmár, Leicht Lajos, Lauschmann Ödön, Leitersdorfer Ignácz, Lovass Gyula, Dr. Leopold Kornél, Lindtner Ármin, László Géza, László Lajos, **M**ayer Antal, Máthis Kálmán, Mányoky Cornél, Mányoky Ödön, Molnár József, Mehrwerth Ferencz, Matzon Béla, Markovits Jenő, Miculescu János, Mikula Dezső, Mirth László, Márffy István, **N**ikitits Imre, Nits István, **O**cskay János, Oszoly Károly, **Ö**rffy Lajos, **P**esthy Pál, Perlaky József, Dr. Papp Géza, Pataky Jákó, Pazár Dezső, **R**ácz József, Rill József, **S**imontsits Elemér, Dr. Steiner Lajos, Stokinger János, Steinsdörfer József, Streit Béla, Steinfeld Béla, Sarkadi Andor, Stann István, Dr. Spányi Leó, Schwirián József, Schneider János, **Sz**abó Ferencz, Szász Károly, Szonnewend Frigyes, Szondy István, Dr. Szentkirályi Mihály, **T**örök Ottó, Totth Ödön, Tekus Vilmos, Tihanyi Domokos, Dr. Tanárky Árpád, Török Béla, **U**jfalusy Lajos, **V**arasdy Lajos, Wigand János, Wilczek Sándor, Vörösmarthy József, Véges János, Völfel Ferencz, Varga Ferencz, Vinkovics Vincze, Vattay Miklós, Wahtl Károly, **Z**oltán Ferencz*.

Körülbelől egy negyed hat óra lehetett, a mikor *Simontsits* Elemér intéző igazgató a közgyülést megnyitotta. Mély csendben, feszült várakozással lesték szavait. Előterjesztésére a közgyülés elnökévé közfelkiáltással *Örffy* Lajost választották meg; a jegyzőkönyv hitelesitésére pedig *Totth* Ödön és *Fink* Kálmán tagokat kérték fel.

Simontsits Elemér igazgató ezután hatalmas beszédben ismertette a házvételi ügyet. Szétbonczolta, darabokra szedte az egész kérdést; megvilágitott minden még kevésbbé fontosabb adatot is. Szavainak az ügy lelkes szeretete, meggyőződésének benső igaz volta valósággal szárnyat adott. A szekszárdi kaszinó tagjainak összeségét két osztályba sorozta.

* A t. tag urakat ez uton is felkéri a kaszinó jegyzője, hogy amennyiben nevük tévedésből ezen névsorból kimaradt volna, arra figyelmeztessék, hogy a jegyzőkönyvbe az összes jelen voltak neveit felvehesse.

Az egyik részt örökre Szekszárdhoz lánczolják a megmásithatlan családi körülmények, ezeknek a tagoknak tehát nem csak kötelességük, de, hogy ugy mondjuk, egyenes érdekük is a házvétel kérdésének kedvező elintézése; ugy de a másik részhez tartozóktól, kik ma itt vannak, de holnap már másutt lehetnek, csak ugy várhatjuk meg az anyagi áldozathozást s ugy lesz csak igazságos az ő hozzájárulásuk, ha biztositjuk részükre a kaszinó otthonának kényelmét, vagyis, ha igyekszünk kaszinónkat ugy felszerelni, hogy az modern lakályosságával mintegy kárpótolja őket — az elsősorban ide kötöttek érdekeiért meghozott anyagi áldozatért. Simontsits Elemér ily irányu fejtegetése mély benyomást keltett, pedig ugy hallatszott, hogy ez utóbbi kérdésben lesz némi kis ellenzék. Nem akadt azonban egyetlen egy szó ellenvetés sem.

Tömören csoportositott számadatai aztán mégjobban meggyőztek mindenkit. Hatalmas, megdönthetlen argumentumok ezek. A fényes előadás fokozta talán meggyőző, kapacitáló erejüket, de e szürke számadatok igy is imponálnak s fényes bizonyitékul szolgálnak a házvétel reális volta mellett.

Lássuk tehát e meggyőző adatokat egymás után:

1. A ház vételára . .	140000 K. — fil.
2. 120 ezer koronás kötvény és 5000 kor. kötvény bélyege . . .	375 K. — fil.
3. 120 ezer koronás kötvény és 5000 kor. költségbiztositék jelzálog bekebelezési illetéke .	875 K. — fil.
4. A vételi illeték fele .	3010 K. — fil.
Összesen .	144260 K. — fil.

Ezen felül szükséges:

1. Felszerelésre . . .	10000 K. — fil.
2. 120 ezer kor. kölcsön félévi 5% kamatára .	3000 K. — fil.
Főösszeg:	**157260 K. — fil.**

Ennyi tehát az összes szükséglet:

Ezzel szemben fedezet:

1. A meglevő házalap .	14500 K. — fil.
2. Annuitásos kölcsön .	120000 K. — fil.
3. Függő kölcsön . .	25000 K. — fil.
Összesen:	**159500 K. — fil.**

Az évi teher pedig:

1. Allami, megyei, községi adók:	
házosztály adó . .	60 K. — fil.
betegápolási pótadó .	3 K. — fil.
házbéradó	668 K. 86 fil.
betegápolási . . .	34 K. 44 fil.
házbéradó (istálló után)	56 K. — fil.
betegápolási pótadó .	1 K. 60 fil.
községi, megyei „ .	431 K. 67 fil.
kémény seprés . .	18 K. — fil.
2. Illeték egyenérték . . .	560 K. — fil.
3. 120,000 kor. kölcsön évi annuitása, bélyeggel . .	6936 K. 90 fil.
6. Tatarozás évente . . .	2000 K. — fil.
vagyis az összes évi teher	**10770 K. 47 fil.**

Ezzel szemben évi jövedelem:

1. Házbérekből, a mostani állapot szerint	6172 K. — fil.
2. A kaszinó jelenlegi házbére	2400 K. — fil.
3. A gazdasági épületért fizet az eladó évi bért .	500 K. — fil.
4. A II-ik emeletért bér .	400 K. — fil.
5. Házalap czimén befolyik	3400 K. — fil.
Összesen	12872 K. — fil.

Vagyis:

Évi bevétel	12872 K. — fil.
Évi kiadás	10770 K. 47 fil.
Felesleg:	**2101 K. 53 fil.**

Ez az összeg 12½ éven át a külön felveendő, fenti 25 ezer kor. függő kölcsön törlesztésére forditandó, igy aztán fedezetlenül, ennek a kölcsönnek csak az évi kamata maradna.

A kaszinó igazgatója erre nézve azt javasolta, hogy anélkül hogy az alapszabályokat tagdij felemelés miatt módositani kellene, a kaszinói tagok összesége erre a 12 és fél évi tartamra, mintegy ajándékul ajánljon fel évi 2 forintot, vagyis havonta 17 krajczért. Nyilt, egyenes férfiassággal kijelenté ezután, hogy most ez a csekély anyagi hozzájárulás dönti el a vétel egész kérdését. Fontolja meg tehát a dolgot minden egyes tag s ehhez irányitsa elhatározását.

Felkér ezért mindenkit, akinek ellenvetése, észrevétele, vagy bárminemü aggálya van is, hogy ezt vele bizalommal közölje, ő saját javaslatát ahhoz való csökönyös ragaszkodással senkire reá erőszakolni nem akarja, készséggel meghajlik tehát mindenki előtt, kinek a megoldásra jobb ideája van. E tapintatos kijelentés a jelenvoltakra igen jó hatást tett, valamint az igazgatónak ama igazán férfias nyilatkozata is, hogy tudniilik távol áll tőle, mintha a szekszárdi kaszinót a helyzet rózsás szinben való feltüntetésével anyagi bonyodalmak utvesztőjébe akarná belevezetni, igaz meggyőződése, hogy a kaszinó reális üzletet köt, bizalommal kéri tehát a tagokat a kaszinó jobb jövője reményében e csekély anyagi áldozat meghozására.

Miután még vázlatosan érinté jövendő terveit a kaszinó által megvásárolni szándékolt ház bérjövedelmének fokozására nézve, felkérte a gyülést vezető elnököt, hogy a határozat kimondása előtt névszerint való szavazást rendeljen el, a maga részéről ugyanis nagy sulyt fektet reá, hogy az utókor előtt nevük egyenkint is megörökitve legyen mindazoknak, kik a mai jelentőségteljes napon a szekszárdi kaszinónak mondhatni második megalapitásában résztvesznek.

Az igazgató nagyhatásu beszédét általános helyesléssel, mondhatni lelkes tüntetéssel fogadta a közgyülés. A felhangzó taps és hosszantartó éljenzés a javaslat egyhangu elfogadását jelezte már előre.

Legelsőnek Örffy Lajos elnök tett egy pótinditványt, azt, hogy a házalap és házbérek külön kezeltessenek s ezek ellenőrzésére, a tagok sorából ellenőrt válasszon a közgyülés.

Steinsdörfer József tag kérdést intézett, hogy a meglevő házalap beszámittatott e a fedezeti részbe?

Simontsits Elemér igenlő felelete után *Matzon* Béla kért felvilágositást, hogy a tervbe vett bazárépités kérdését nem akadályozza e a város épitési szabályrendelete? *Diczenty* Lajos az illeték-egyenérték nagysága ellen tesz kifogást. *Szonnewend* Frigyes, ez időszerint csak elvi döntést kiván s hogy formai okok se legyenek folhozhatók a 2 frt. megszavazása iránt a miatt, hogy ez, ily értelemben a tárgysorozatban nem szerepel, a döntést későbbi közgyülésre kivánja hagyni.

Simontsits igazgató megnyugtató feleleteket adva, elhalaszthatlannak mondja a döntést.

Varasdy Lajos meleg szavakkal üdvözli a javaslatot, a vételt reálisnak, nyereséges vállalkozásnak tekinti, de a demokratikus elvekkel sokkal jobban összeegyeztethetőnek tartaná, ha a tagoktól kivánt 2 forintokat progressiv önmegadóztatás utján hoznák össze.

Simontsits köszenetet mond Varasdynak, de az övénél a saját javaslatát sokkal demokratikusabbnak tartja, mert mindég feszélyező lenne ő rá nézve, de akárkire is, ha tudná, hogy mások nagyobb áldozatot hoztak a kaszinó érdekében. Itt mindenki egyenlő, legyen tehát a teher is közös.

Halász Géza, helyesli a vételt, csak a szószerint való szavazást kéri mellőzni. Ez esetleg megbélyegzés jellegével bir az ellenvéleményüekkel szemben.

Pesthy Pál kérdést tesz, hogy a tagok felelőssége a takarékpénztárral szemben egyéni lesz e vagy egyetemleges?

Örffy Lajos elnök szerint a takarékpénztár csak annyit kiván, hogy a most megszavazott összeget a közgyülés jelölje ki fedezetül a felveendő kölcsönre.

Ezzel befejezést nyert az érdekes tanácskozás. Örffy Lajos kimondta a közgyülés határozatát, hogy a szekszárdi kaszinó megveszi a báró Augusz-féle házat s mindjárt üdvözölte az uj háziurakat!

Ezután *Krammer* János jelentkezett szólásra, meleg elismerő szavakkal emlékezett meg *Simontsits* Elemér ügyvezető igazgató nagy odaadásáról, lelkes fáradozásáról. Részére a tagok hálás köszönetét tolmácsolja.

Simontsits Elemér megkivánja felezni a kaszinó ellsmerését Örffy Lajos elnökkel, ki lelkes támogatója s mindenben hű segitő társa volt a nagy nehézségek leküzdésében.

Örffy Lajos a neki jutott elismerés egy részét a szekszárdi takarékpénztár igazgatóságára háritja, hogy a ház megvételét olcsó kölcsön nyujtásával lehetségessé tette.

Leopold Kornél inditványára a közgyülés még azt is elhatározta, hogy a tulajdonos és takarékpénztárral kötendő jogügyletek megkötésére Simontsits Elemér igazgatót felhatalmazza.

A közgyülés az elnök javaslatára, a házalap és házbér jövedelmek ellenőrzésére, ellenőrré *Szondy* Istvánt választotta meg közfelkiáltással.

S ezzel véget ért a szekszárdi kaszinó eme nevezetes közgyülése. A tagok nagyobb csoportokba verődve látható örömmel tárgyalták a történteket s többen „magnum áldomás“ alakjában is ünnepelték kaszinónknak eme örökre emlékezetes örömnapját.

Mi a jól megérdemelt s a közgyülés által már kiszolgáltatott elismerésekhez még hozzá tenni kivánunk valamit. Felhalmazásunk ugyan nincs, de azért a kaszinó nevében hálánkat és elismerésünket fejezzük ki a volt tulajdonosok képviselőjének: báró Schell Józsefnek, hogy uri, igazán gavalléros eljárásával s a méltányosság végső határáig elment feltételeivel lehetővé tette a szerződés megkötését.

Nemcsak a szekszárdi kaszinónak hanem e város, e vármegye közérdekének is, megbecsülhetetlen szolgálatot tett ez által.

—r.

VÁRMEGYE.

A vármegyei közigazgatási bizottság f. hó 18-án d. e. 9 órakor ülést tart, melyen az 1905. évben foganatositandó utépitkezések és fedanyag szállitásokra beérkezett ajánlatok felett fog dönteni.

VÁROSI ÉLET.

Szekszárd nagyközség képviselőtestülete kedden rendkivüli képviselőtestületi ülést tartott. *Nagy* György biró elnökölt A 12 pontból álló tárgysorozatban felsorolt és elintézett ügyek közül a fontosabbak a következők: 1. A nagyközség területére szóló vadászati jogot f. évi augusztus 15-étől kezdve az eddigi szokástól eltérőleg oly módon fogják kiadni, hogy az egész területet két részre osztják; a választó vonal az országut lesz; a vadak szaporodhatása végett pedig a két részletben kiadandó egész határt együttvéve 24 vadásznál több nem használhatja. — 2. *Bauer* Zsigmond monyorókereki lakosnak azon kérelmét, hogy az általa felállitani tervezett konyakgyár czéljaira, a vasuti töltésen innen 400—500 □-öl ingyen teret és 10,000 kor. hozzájárulást adjon a nagyközség, továbbá 20 évig a községi és fogyasztási adó alól mentessé tegye: elutasitották, mert a község ennyi áldozatot *magán vállalatnak* nem hozhat. — 3. A községi iskolaszék által beterjesztett s a polg. leányiskola „népnevelési“ és „Bezerédj“-féle alapitványokról szóló, — valamint a polg. fiuiskola „Anizoni“-féle alapitványáról szóló alapitóokleveleket jóváhagyták. — 4. Elfogadták a polgári fiu- és leányiskola 1903/4. évi számadását, melyszerint bevétel volt 12214 k. 23 fill. kiadás volt 10852 k. 78 fill. igy pénztári maradvány 1361 k. 45 fill. A házalap 15124 k. 35 fill. — 5. A Dunavédgát társulat megkeresését, hogy az iskolai földön létesitett csatorna által elfoglalt területet a társulatnak engedjék át, véglegesen elintézni nem lehetett, mert ingatlan elidegenitéséről levén szó, érdemleges határozat csak 30 nap közbevetése után hozható. — 6. Özv. *Diczenty* Gyuláné azon kérelmét, hogy ideiglenes áruépitményeket állithasson fel s a szabályozási vonalon belül eső teret épitkezési czéljaira, a község engedje át, elfogadták. — 7. A »*Ferencz*«-közkórház által kért kórház utcza területének átengedése tárgyában a szerződés megkötésével és be-

mutatásával a község elöljáróságát bizták meg. — 8. A községi iskolaszéknek *Hauk* Antal bérlő kártérítés ügyében hozott határozatát, valamint a régi fogyasztási adóra vonatkozó számadást helyben hagyva elfogadták. Ezeken kivül még néhány lényegtelen ügyben hoztak határozatot.

HIREK.

— **Főispánunk lemondása.** Gr. *Széchenyi* Sándor vármegyénk főispánja — főispáni méltóságát a kormány rendelkezésére bocsátotta s ragaszkodik elhatározásához, hogy a főispánságtól véglegesen megválik. Már is megindultak a kombinációk utódjára nézve. Több nevet hallottunk már emlegetni, de mig a lemondás elfogadása függőben van, nem tartjuk tapintatos dolognak, hogy e hireszteléseken nyilvánosan is megemlékezzünk.

— **Miniszteri elismerés a pénzügyigazgatóságnak.** A m. kir. pénzügyminister ezelőtt valami 6 héttel *Köcsön* Lajos ministeri osztálytanácsossal megvizsgáltatta a szekszárdi m. kir. pénzügyigazgatóság ügymenetét. Az itt talált rendnek és hivatali pontosságnak méltó bizonyitéka, a pénzügyminiszternek mult héten érkezett elismerő leirata, melyet kivonatban itt közlünk:

A m. kir. pénzügyministeriumtól.
116304/1904. sz.

A m. kir. pénzügyigazgatóságnak
Szekszárd.

A szekszárdi pénzügyigazgatóság központi vizsgálatáról elém terjesztett jelentésből megelégedéssel győződtem meg arról a czéltudatos és eredményes munkásságról, a melyet a kir. pénzügyigazgató és a vezetésére bizott személyzet kifejt, s a melyért készséggel adok elösmerésemnek kifejezést.

Budapest, 1905. febr. 6.

Lukács s. k.

— **Kinevezés.** A király *Gyuk* Ferencz debreczeni itélőtáblai tanácsjegyző, albirót, a szekszárdi kir. törvényszékhez biróvá nevezte ki.

— **Ministeri vizsgálat.** A földmivelési miniszter tekintettel a dunai jégtorlódásokra, leküldte *Wirthl* József miniszteri megbizottat, a budapesti folyammérnöki hivatal főnökét a Dunamenti töltések megvizsgálására, hogy megtettek-e a társulatok minden készületet az esetleges áradás ellen? A vizsgálat f. hó 14. és 15-ikén volt a paks—faddi társulatnál, 16-án és 17-én pedig a szekszárd—bátai társulat töltésein. A védeszközöknek némely irányban való pótlásán kivül — melyek rögtön teljesittettek — egyéb kifogásolni valót nem talált.

— **Szekszárdra visszahelyezett pénzügyi segédtitkár.** A m. kir. pénzügyminiszter megengedte, hogy *Jakab* László p. s. titkár — Zilahról — Szekszárdra visszahelyeztessék. A derék tisztviselő visszatérése általános örömet kelt kartársai körében.

— **Eljegyzések.** Özv. *Martin* Ferenczné leányát, *Juliskát* eljegyezte *Mádi Kovács* János dr. Budapesten. — *Jugovics* Vajna eljegyezte *Komandinger* Irmát Konstantinápolyban. — A *Komandinger* család Szekszárdról származott oda, de jó magyarságát még ott az idegenben is megtartá. — *Lencz* Ferencz paksi posta és táviró segédtiszt eljegyezte Roth Margit urleányt Dunaföldvárról.

— **Elismerés.** Tiringer Vilmos uradalmi tiszttartónak gazdasági tudósitói minőségben teljesitett buzgó munkásságáért a földmivelési miniszter elismerő oklevelet küldött.

— **A lengyeli kastély.** Legyelről irják, hogy a leégett kastélyt már ellátták ideiglenes tetővel. Május hó végére azonban el fog készülni az uj tető is és pedig franczia stilusban: a tervet *Fellner* Sándor budapesti műépitész készitette. Megemlitendő, hogy a kincseket érő könyvtár helyisége uj menyezetet kap, a mely a tüz behatolását lehetetlenné fogja tenni. Gróf *Apponyi* Sándor, a nemes szivü főur körülbelül négyszáz korona jutalomban részesitette a lengyeli és szomszéd községbeli lakosokat, meg a tüzoltókat, a kik a tüz oltásában segédkeztek. Ezen kivül a 43 tüzoltót multkori tánczestélyük alkalmával bőségesen megvendégelte.

— **Regészeti leletek.** Az Agárd község mellett fekvő „*Gencs*" pusztának magasan emelkedő részét szőlőültetésre forgatják. *Horváth* Márton agárdi lakos területén a forgatás közben különféle régiségek kerültek elő. *Wosinsky* Mór muzeum igazgató a helyszinére utazott s a forgatás helyén kőkori telepet állapitott meg. A mostani felszintől mintegy 1½ öl mélyen teljesen vizszintes irányban lesimitott, erősen keményre égetett tűzpadok vannak, melyeken edényeket, állati csontmaradványokat, munkált nagy aganesokat, csonteszközöket, kőbaltákat és agyagból készitett átfurt kemény tűzkúpokat és hálónehezékeket találtak. A forgatók ezen tárgyakat szétszórták a felszinen. Ugy látszik, hogy ez a hely az ősembereknek hosszu időkig tartózkodó helyük volt, mert Wosinsky a magaslat kerületét körüljárva egy helyen peremes római téglák darabjait is megtalálta, tehát a kőkortól a római korig lakták e területet. A további forgatás még igen sok becses régészeti leletet hozhat a napvilágra.

— **A tisztviselő telep** ugy látszik, mégis megvalósul. Dr. *Éri* Márton vármegyei II. aljegyző kitartóan buzgólkodik a terv létesitése érdekében, s a mint értesülünk, a napokban összehivja az érdeklődőket, és bemutatja az épületekre való terveket, költségeket, a melyeket *Uglár* J. épitész készitett, most, hogy katonai szolgálatának megfelelvén, visszatért Szekszárdra. A telep *Uglár* tervei szerint a hegyoldalon, *Krammer* János polg. iskolai igazgató szőlleje körül létesülne, s a házak egyik tipusa körülbelül tizezer, másik tipusa nyolczezer koronába kerülne. Végleges megállapodás még nincs, de remélhető, hogy az összehivandó értekezlet megegyezésre fog jutni, s az őszre 8—10 csinos épülettel lesz Szekszárd gazdagabb A tisztviselő telep kérdésével, a mint értesülünk, a szegzárdi takarékpénztár is foglalkozott, s hajlandónak mutatkozik a terv financzirozására, még pedig kedvező föltételek mellett.

— **Köszönet.** A szekszárdi szegények közötti kiosztásra és a községi menedékházak czéljaira a Tolnamegyei takarék és hitelbank m. évi nyereségéből 150 és 80 koronát adott át Szekszárd elöljáróságának. Ezen nemesszivü adományért lapunk utján is hálás köszönetét fejezi ki az elöljáróság.

— **Az ozorai róm. kath. párbér** ügyben a belügyminiszter a községgel kötött egyezséget, melyszerint a párbért a község elöljárósága fogja behajtani, azzal az indokolással hagyta helyben, hogy a község, mint erkölcsi testület ezzel semmiféle terhet sem vett magára, csupán csak a behajtáshoz való közigazgatási hatósági segitséget vállalta el, amit eddig sem tagadott meg.

— **Hirek a Dunáról.** Már a mult hét végén azt hittük, hogy könnyü szerrel megszabadulunk a jég torlódástól, minden viz mérce Pakstól Bátáig egyformán 500 czentiméteren felül emelkedett, annak jeléül, hogy a torlasz már lebeg, a fenékről felemeltetett és még egy méter áradás talán képes is lett volna leusztatni. Azonban hirtelen megkeményedett az idő, mire a vizállás leszállott az egész vonalon és igy egyelőre nyakunkon maradt a jég. Az ármentesitő társulat már el is bocsátotta a munkásokat, beszüntetve minden védekezést. Vizállás 17 én Pakson 446, Domboriban 454, Keselyüsben 415, Bátán 454, mindenütt apadóban.

— **A szekszárdi róm. kath. ovoda és nőegylet** folyó hó 1-én megtartott tánczestélyére jegyüket folytatólag megváltották: Báró Fiáth Elemér 5 kor., Dr. Gulyás József 3 kor., Vörösmarty József 3 kor., Tomcsányi Lajos 3 kor. A tiszta jövedelem fele 112 kor. 03 fill. a tolnamegyei egyesült nőegyletnek átadatott. Ez alkalommal fogadják mindazok a kik az estély sikere érdekében fáradoztak leghálásabb köszönetemet *Döry* Pálné elnök.

— **Orgona átadás.** Csütörtökön vette át Öcsény község a templom uj orgonáját, a melyet az országos hirre emelkedett *Angster* czég készitett. Az átadásnál megjelent a község legnagyobb része s megelégedéssel hallgatták végig az előadott zeneszámokat. Az orgona csinos alakja ugyancsak nagy tetszésben részesült. Az átvétel után az iskola termében diszebéd volt, a mely alkalommal több felköszöntő hangzott el.

— **Közuti munkálatokra versenytárgyalás.** A paks—szentlőrinczi, pinczehely—simontornyai szekszárd—bikácsi és nagydorogi átkelési utvonalakon teljesitendő műtárgyépitések, alapkövezések és alapkő fuvarozá sok vállalatba adására f. hó 16 ára hirdetett versenytárgyalás eredményei a következők: 1. *Löwy* Mór és fiai a *simontornyai* uton műtárgyak épitésére az egység árból 5 % árengedménnyel, ugyanazon az uton alapkövezésére *13* % árengedménnyel. 2. *Engel* Frigyes kölesdi vállalkozó a *paks—szentlőrinczi* utra 7 % engedménnyel, a sárvizen hidépitésre 5 % engedménnyel, korlát és kerékvetőkre 12 % engedménnyel. 3. *Forster* Jakab gyönki kőmüves a pinczehely—simontornyai uton műtárgyak épitésére 13 % engedménnyel. 4. *Leitersdorfer* Ignácz és Antal szekszárdi vállalkozók a *paks—szentlőrinczi* és *szekszárd—bikácsi* utvonal alapkövezésére az egység ár mellett, alapkő kivaggonozásra köbméterenként 40 fillér árral. 5. *Szabó* József szekszárdi fuvaros az alapkövek fuvarozására 9 7 % engedménnyel, a nagydorogi szakaszon egységár mellett, s kivaggonozásra vagononként 1 k. 80 fill. árral. 6. *Fedovszky* Simon bajai lakos alapkövezésre 9·844 % árengedménnyel, kivagonozásra köbméterenként 10 fillér árral. 7. *Szabó* László torontálmegyei vásárhelyi lakos az alapkövezésekre 7½ % engedménnyel, kivagonozásra semmit sem számit fel, — adtak be ajánlatokat. Az ajánlatok felett a mai közigazgatási bizottság ülésén fognak dönteni.

— **Biróválasztások.** A *Mőcsény* községben lemondás folytán megüresedett községi birói tisztre *Jahn* Jakabot; *Palatincza* községben *Lindauer* Adám esküdtet s ennek helyébe esküdté *Penkl* Jakabot választották. — *Belaczon Hübner* Antal lemondott biró helyébe *Krug* Pétert választották meg.

— **A Bátaszék—Dombóvár** közt huzódó vasutvonal elsőrendüvé tételére kirendelt mérnöki osztály nehány heti helyszini tanulmány után visszatért Szekszárdra, s most dolgozza fel a vonalon gyüjtött anyagot.

— **Huszonötéves plébános.** *Pártos* Zsigmond mözsi esperes-plébános, kerületi tanfelügyelő e hó 16-án érte meg plébánosi kineveztetésének 25-ik évfordulóját. A derék egyházi férfiut ez alkalommal számosan üdvözölték.

— **Megjutalmazott jegyző.** *Pápay* István mö si jegyző az utadó pontos nyilvántartásáért és a behajtás körüli munkájáért 100 korona jutalmat kapott.

— **Kivételes nősülési engedély.** A honvédelmi miniszter *Sárosdi* István alsónyéki, *Gulyás* József sárszentlőrinczi, *ifj. Bán* János szakcsi, *Pék* János szakcsi, *Oberndorf* János váraljai, *Fiola* Antal tamási. *ifj. Kerber* Henrik mucsfai és *Kah* Jakab alsónánai lakosoknak a kivételes nősülést megengedte.

— **Elöljáró választás.** A *Nagymányokon* lemondás folytán megüresedett községi pénztárosi állásra *Schurk* Ádámot; *Majoson* a szintén lemondás folytán megüresedett esküdti tisztre *Holler* Jánost választották meg.

— **Halálozás.** Özv. *Pappert* Ferenczné e hó 14-én hosszas betegség után elhunyt.

— **Pánik a gyorsvonaton.** A pécs—fiumei gyorsvonat utasai között nagy pánikot idézett elő, egy könnyen végzetessé válható vasuti baleset. Mult csütörtökön este ugyanis, mint Dombóvárról jelentik — az 1000 számu gyorsvonat utolsó kocsija Regöly állomás elhagyása után, valószinüleg sintörés következtében kisiklott, szerencsére azonban ismét visszaugrott a sinekre. A nagy rázkódtatás igen nagy ijedséget keltett az utasok között, akiknek azonban semmi bajuk nem történt. Egyedül az étkező kocsi szakácsa sérült meg, mert a konyha izre porrá tört és a kiömlő forró zsir a szakácsot leforrázta. Az esetről Szakály-Hőgyész állomáson jegyzőkönyvet vettek föl s a vonat némi késéssel tovább folytatja utját Fiume felé.

— **A decsi kincskeresők.** Sokszor hallunk kincsásókról, kiket valami babona nekibolondit és megássák a fölvetődött lidércz

nyomán, vagy czigány asszony furfangjával megjelelt helyen a nagy lyukat, miglen rátalálnak a nagy lyukban az okosabb eszükre, aztán — szégyenszemre ugyan, de félbe hagyják a haszontalan munkát. Hanem olyan csökönyös agyagpart ásókat, amilyenek a decsi kincsásó szövetkezet tagjai, aligha jegyzett fel a világ. Már néhány évvel ezelőtt a decsi hegyen neki mentek egy bolond nagy agyagpartnak, s a nagy kincs reményében hetekig tartott munkával leásták végig. Azóta aztán csüggedetlenül ostromolják az őstenger fenéklerakódásaiból támadt agyagpartot; egész utakat vágtak már benne s az agyagból képződött ugynevezett *mészszivag* kőgöröngyök csoportjai, miket emberkézzel oda helyezett mészöntéseknek vél felizgult képzeletük, — vezeti őket boszorkányos munkájukban. Most már elértek az alsónánai határba egy alsónánai ember földjéhez; itt ismét ez a mészszivag bolonditja őket s szeretnék azt a szántóföldet is felturkálni, persze a gazdájának van annyi esze, hogy a megbicsaklott eszü embereknek nem engedi meg a semmire sem hasznos földforgatást. Azt a pénzt és időt amit erre az agyagdulásra fecséreltek és akarnak még tovább is fecsérelni, bizony hasznosabb dolgokra fordithatnák, az igazi kincs keresésre, a hasznos és becsületes munkára, mely mindig megszokta teremni gyümölcsét a szorgalmas emberek számára.

— **Megismételt előadás.** *A főgimnáziumi ifjuság* előadását e hó 20-án d. u. 5 órakor, a Szekszárd szállóban megismétlik. Belépti dij 1 kor., tanulóknak 40 fillér.

— **Megszökött könyvelő.** *Kertész* Sándor a gyönki takarékpénztár könyvelője több rendbeli okirat hamisitás után, melyet részint az intézet, részben egyesek kárára követett el, e hó 12-én ismeretlen helyre megszökött. A hőgyész szakályi vasutállomáson szállt fel a fél hat órai gyorsvonatra és Pécsre váltott jegyet. Hátra hagyott levele szerint, melyet egyik ismerőséhez intézett, Amerikába szándékozik menni. A takaréktári igazgatóság feljelentésére a gyönki főszolgabiró a megszökött könyvelő elfogatása iránt, körözést bocsájtott ki, amelyre, mint lapunk zártakor értesültünk *Kertész* (Krausz) Sándort Fiumében le is tartóztatták.

— **Vidéki napilap.** A „Pécsi Közlöny", mely eddig hetenként kétszer jelent meg, független irányu politikai napilappá alakult át. A lap főszerkesztője: *Egry* Béla dr. országgyülési képviselő, felelős szerkesztő pedig a lap eddigi szerkesztője: *Dömel* Anzelm.

— **Adományok a szekszárdi népkonyhára.** A népkonyhára adakoztak: *Éber* Márton Szekszárd 10 liter eczet, 2 liter mák, egy fogás hagyma, *Schneiderbauer* József Szekszárd 10 kor., Dr. *Hangel* Ignácz Szekszárd 10 kor., a Tolnai Polgári Takarékpénztár 10 koronát. Ezen kegyes adományokat számos szegényeink nevében hálás köszönettel nyugtatom. *Bezerédj* Pál s. k.

— **Szerencsétlen esés.** *Móricz* János tolnanémedi lakos fanyesés közben oly szerencsétlenül esett le a fáról, hogy agyrázkódást kapott és 5-öd napra meghalt.

— **Megbüntetett korcsmáros.** *Szabó* István nagyszokolyi korcsmaros a korcsmai hitelről és a 15 éven aluli gyermekek korcsmai tilalmazásáról szóló vármegyei szabályrendeleteket nem függesztette ki az ivó szoba falára; ezért a belügyminiszter 6 korona pénzbirságra büntette.

— **Hirtelen halál.** Mult számban közöltük, hogy özv. *Tarján* Andrásné bátaszéki lakos gyanus körülmények között meghalt. A boncoló orvosok találtak ugyan rajta könnyebb külsérülési nyomokat, ezek azonban halálával okozati összefüggésben nincsenek.

— **Összevagdalt tehenes.** *Dani* Sándor és *Kis* János uzdborjádi legények folyó hó 13-án éjjel módfelett duhajkodva vonultak végig az utczákon. 2—3 óra közt bementek *Dobrovszky* Kálmán birtokos istállójába és ott az öreg tehenest baltákkal ugy megvagdosták, hogy sebeibe valószinüleg bele is fog halni. A tettesek önmaguk jelentkeztek a gyönki kir. járásbiróságnál.

— **Veszett kutya.** *Keller* Ignácz teveli lakos észrevette kutyáján, hogy az szokatlanul harapásra készen kapkod feléje, néhányszor botjával fenyegette, de a kutya feléje ugrott. Erre 2—3-szor megütötte a kutyát s az elszaladt; másnap dögölve találták egy árokban. A hullát a bonyhádi állatorvos felbonczolta és veszettséget állapitott meg. A kutya *Keller* fiának ujján levő nyitott sebét megnyalta, ezért a fiut Budapestre a Pasteur-féle intézetbe vitték megfigyelés és gyógyitás végett

— **Előlépés.** Az igazságügyi miniszter *Mirth* Lászlót a szekszárdi törvényszék szorgalmas és tehetséges albiráját a kilenczedik fizetési osztály 3-ik fokozatából a második, *Kogelbauer* Lajos szekszárdi törvényszéki irnokot pedig a tizenegyedik fizetési osztály harmadik fokozatából a másodikba léptette elő.

— **Megbüntetett fonóházas.** *Barát* Ferencz szekszárdi lakos rendszeres társasösszejövetelekre engedély nélkül fonóházat tartott; a központi járás főszolgabirája 10 kor. pénzbüntetésre itélte.

— **Halott az árokban.** Mórágyon e hó 7-én *Wik* Péter ottani lakost reggel fél 6 órakor a községi istálló mögötti árok fenekén haldokolva találták meg, a honnan hazavitték s utközben meghalt. Előtte való este 10 óráig a korcsmában volt s haza menet közben valószinüleg a hid korlátján keresztül feje tetejére bele esett a jéggel borított árokba s ez okozta halálát.

— **Ismeretlen betörők.** *Megyesi* György decsi lakos utcza felőli ablakát 1905. febr. 10-ére virradóra ismeretlen tettesek befeszitették s onnan több ruha és ágynemüt elloptak. A csendőrség a tettesek után tovább nyomoz.

— **Éber éjjeli őrök.** Alsó-Nánán négy éjjeli őr vigyáz a tüzre-vizre s az alvó emberek egyéb elemelhető vagyonára teljes éberséggel a . . . községházánál; ahol is az egyik a csendőrjárőrség helyszini tapasztalata szerint álmában fogdozta a tolvajokat, hárman pedig a pálinkás butykost keritette kézre. Mégis csak jó emberek lakhatnak ott Alsó-Nánán.

— **Állatkinzás.** *Polacsek* József és *Boranyai* Sándor decsi mészároslegények ugyancsak kipróbálták erejüket egy jámbor borjun, amelynek tudvalevőleg csak az a hibája, hogy állatnak teremtette a mindenható, hanem azért mégis bir orditani kinzó fájdalmában ugy, hogy az emberek is megkönyörülnek rajta; mert a két hős mészáros ugy megkinozta azt a tehetetlen állatot, hogy fájdalmas orditásaira a lakosok összeszaladtak és valósággal megbotránkoztak. A két szelid mészároslegényt feljelentették állatkinzásért.

— **Lakodalmi emlékek.** *Csötönyi* Pál szekszárdi lakosnál f. hó 9-én lakodalom volt s szokás szerint estefelé hivatlan vendégek is jelentek meg az udvarban. Miután ott garázdálkodtak Csötönyi Pál őket kiutasitotta a miért ezek bosszuból a háza falát alaposan megrongálták. Reggel 2—3 óra között *Szakály* József és *Szuliman* Antal rendőrök arra portyáztak s midőn a ház előtt megállapodtak, Csötönyi Pál panaszolta, hogy ismeretlen suhanczok a háza falát megrongálták. Mig kint beszélgettek, hozzájuk kijött *Kocza* János Kondor meghivott vendég s a rendőröket kicsinylő kifejezésekkel illette, a miért a rendőrök a puska tussal ugy helyben hagyták, hogy sokáig fogja emlegetni a lakodalmat. Kocza a rendőrök ellen sulyos testi sértés miatt feljelentést tett.

— **Verekedő czigányok.** Bátaszéken a *Sárközi* és *Kolompár* czigány familia néhány heves vérü tagja egy kis harczjátékot rendezett az utczán járó-kelők gyönyörüségére. A csendőrség azonban feljelentette őket nyilvános verekedésért; a rájuk szabott büntetés nem igen esett inyükre, mert a belügyminiszterig fellebbeztek, aki aztán a földi javakkal silányan megáldott faraó-hadat fejenként csekély 6—6 órai elzárásra itélte.

VIDÉK.

Tolna.

Iskola megnyitás Tolnán. A vármegyei alispán a roncsoló toroklob miatt zárva levő tolnai népiskolának, a kellő fertőtlenités megtörténte után való megnyitását elrendelte. Az ottani derék tanitóknak bizony szorgalmasan kell hozzá látniok, hogy növendékeik a 6 heti zár alatt elmulasztottakat az iskolában helyrepótolják.

Báta.

Ut és utcza kövezet javitás. *Báta* község képviselőtestülete *Purt* Adolf I. jegyző, *Sörös* Gyula II od aljegyző inditványára elhatározta, hogy a község belterületén vonuló kocsiutat és gyalogjárót jó karba helyezi s a kőfejtésre és a többi munkákra fedezetül az eddigi kőfejtésből még fel nem használt 1634 koronát, az 1905. évi állami adóra kivetendő 3 % községi pótadót, végül a regale kötvényekre felveendő, de 2000 koronát meg nem haladható kölcsönt szavazott meg. Határozatát jóváhagyás végett a vármegyéhez felterjesztette. Ugyancsak Báta község képviselőtestülete a mezőrendőrséget is ujjá szervezte; a község határát az eddigi 3 kerület helyett 6 kerületre osztotta be, s az eddig kerületenkint párosával járt mezőrendőröket, uj kerületeik száma szerint szétosztotta; a rendőrvezető évi fizetését 400 koronában az egyes rendőrökét 300 koronában állapitotta meg; ezen kivül az 1905-ik évre 700 koronát utalványozott arra a czélra, hogy a szolgálatukban buzgó mezőrendőrök ebből jutalmat nyerjenek.

A főgimnázium műkedvelői estélye.

A szekszárdi főgimnázium ifjusága, mint az előbbi években, az idén is fényesen sikerült estélyt rendezett a „Szekszárd Szálló" nagytermében. A mulatság látogatottság dolgában messzire tulszárnyalt minden eddigi farsangi estélyt, a minek oka kétségkivül az ügyesen összeállitott műsor volt. A vendégek már hét órakor kezdtek gyülekezni, s mikor az előadás megkezdődött, a terem zsufolásig megtelt. A zenekar nyitánya jól sikerült, s a közönség hálás tapssal jutalmazta a zenészek fáradságát. Majd *Győrbiró* Jenő VIII. oszt. tanuló tárogatón játszott el néhány darabot, a mi általános tetszésben részesült. Ezután következett *Katona* Bánk bán-jának egyik legszebb jelenete, a melyben Bánk az összeesküvők között nemes méltósággal védi az elégedetlen Petur bánnal szemben Gertrud királynét. Bánkot *Szondy* István VIII. oszt. tanuló játszotta, Petur bánt pedig *Wágner* Lőrincz VII. oszt. tanuló. Mindkét szereplő kitünt ügyes játékával, s temperamentumos alakitásával. A műsor kitünő darabja volt még a „Végrendelet" czimű monolog, a melyet *Kramolin* Vilmos VII. oszt. tanuló adott elő meglepő ügyességgel. A magánjelenetet *Arany* Jánosnak megzenésitett: A tudós macskája czimü költeménye követte, melyet *Stolpa* József VII. o. t. énekelt oly sikerülten, hogy az általánosan ismert költeményt a közönség nagy tetszéssel fogadta. Jól sikerült *Halász* János, *Streit* Béla és *Somogyi* Zzigmond trioja is; általában a műsor kielégitette a közönség várakozását, s tapsban, dicsérő szóban nem volt hiány. Mindez pedig *Wigand* János igazgató érdeme, a ki a szereplőket nagy fáradsággal tanitotta be szerepükre.

Az előadás után táncz következett, a mi még az előadásnál is jobban sikerült, mert a kedvet és hangulatot nem tette fanyarrá a számitás, a mi a felnőttek báljain általános szokott lenni. Az estély látogatottságát legjobban bizonyitja az, hogy a négyeseket több, mint száz pár tánczolta; a mulatság hajnali három óráig tartott.

A megjelent hölgyek közül a következők neveit sikerült följegyezni: *Asszonyok*: Ábel Józsefné, Bánhidi Józsefné, Bognár Albertné, Cservény Lukácsné, Döry Pálné, Dörnyei Lászlóné, Dezső Jakabné, Friedmann Mórné, Fischhof Flóra, Fischhof Mórné, Fischl Lajosné, Gyergyai Dezsőné, Győrbiró Benőné, Haidecker Béláné, Hoffmann Sándorné, Halász Gézáné, Hradek Ferenczné, dr. Kramolin Gyuláné, Kálmán Károlyné, Kesserü Lajosné (Bogyiszló), Klieber Györgyné, Kovács Dávidné, dr. Leopold Kornélné, Leopold Lajosné (Szilfamajor), László Lajosné, Leicht Lajosné, Lindtner Árminné, Lauschmann Ödönné, Máthis Kálmánné, Mayer Gyuláné, Mayer Jánosné, Mehrwerth Lajosné, Mehr-

werth Gusztávné, Molnár Mórné, Németh Zsigmondné (Nagy-Dorogh), Őrffy Lajosné, özv. Orosz Lajosné, Pataki Jákóné, Pick Béláné, Pirnitzer Antalné, Pirnitzer Manóné, Rácz Józsefné, Raisz Józsefné, Rill Józsefné, Schloss Lajosné, Szabó Ferenczné, Szabó Mihályné, Szászy Endréné, Szeghy Sándorné, Szentkirályi Mihályné, Stockinger Jánosné, Stann Lajosné, Salamon Jakabné, Szondy Istvánné, dr. Spányi Leoné, Streit Béláné, Steinfeld Béláné, Szigethy N.-né, Tamaska Jánosné, dr. Török Ottóné, Varga Ferenczné, Vinkovits Vinczéné, Valló Albertné, Wigand Jánosné stb. stb.

Leányok: Angyal Irma, Angyal Gizella, Bogyay Karolin, Chlumszky Mimi (Bécs), Cservény Ilonka, Döry Natalia, Dezső Mariska, Diffinger Sarolta, Eisler Margit, Fülöp Valéria, Friedmann Ilonka, Friedmann Aranka, Fischl Jolán, Fischhof Etel, Glück Ella, Győrbiró Böske, Gyergyai Margit, Hoffmann Etel, Herczegh Mariska, Hradek Paula, Klieber Böske és Gizus, Kellner Margit, Kovács Jolánka, László Vilma, Lindtner Vilma, Lovinusz Vilma (Szászvár), Máthis Böske, Mihalovits Ida, Mayer Gizi, Mehrwerth Böske, Mehrwerth Margit, Orosz Flóra, Ocskay Ilonka és Lidi. Pirnitzer Mariska, Rill Mariska, Raisz Lidi, Reichert Stefánia, Szabó Böske és Juliska, Szabó Blanka, Stann Mariska és Sári, Stockinger Mili, Salamon Frida, Sternfeld Frida, Sternfeld Ilonka, Szondy Lili és Margit, Schloss Ibolya, Spitzer Margit, Vinkovits Mariska, Wigand Eczi és Hedvig stb.

Jegyüket megváltották: Strausz Sándor 5 k., Háry Ede 3 k., Krammer Vilmos 3 k., dr. Kiss Ernő (Tamási) 10 k., Szepessy Kálmán (Bonyhád) 3 k., Anonymus (Bátaszék) 20 k., Tóth Károly 5 k., Bodnár István 3 k., John Ferencz (Temesvár) 3 k.

Felülfizettek: Bogyai Karolin 1 k., Győrbiró Benő 1 k, Fischhof Jakab 1 k., Dezső Jakab 2 k., Salamon Jakab 1 k., Fischhof Mór 1 k., Stann István 2 k., Gyergyai Dezső 6 k., Hirschfeld Ignácz 1 k., Dobos Adolf 2 k., Stockinger János 1 k., Konkolyi Aladár 1 k., Leopold Lajos id. 4 k, dr. Steiner Lajos 2 k., Streit Béla 1 k., dr. Kramolin Gyula 4 k., Wosinsky Mór 5 k., Szabó Ferencz 6 k, Hoffmann Sándor 2 k., dr. Leopold Kornél 10 k., Varga Ferencz 6 k., dr. Bartal Kornél 3 k., Pataki Jákó 4 k., br. Fiáth Elemér 3 k., Brebovszky Elemér 3 k., Schwirián József 3 k., Podhoránszky Géza 2 k., Ney Akos 1 k., Jaczó István 1 k., Földes László 3 k., Wigand János 6 k., Valló Albert 6 k., Varasdy Lajos 4 k.

Mindezekért hálás köszönetet mond az intézet nevében *Wigand* János igazgató.

Muzeum, közintézetek ügyei.

Tolnavármegye muzeum bizottságának ülése.

Tolnavármegye muzeum-bizottsága folyó hó 11-én tartotta ez évi első ülését, melynek tárgya, — mint azt előző számunkban jeleztük, — a muzeum 1904. évi gyarapodásáról, beléletéről és állományáról szóló jelentés volt. A bizottsági ülésen jelen voltak: *Wosinsky* Mór elnök, *Totth* Ödön, *Krammer* János, *Bodnár* István bizottsági tagok és *Kovách* Aladár a bizottság jegyzője.

Az évi jelentés a muzeumnak az 1904. évben minden irányban kifejtett munkásságára részletesen kiterjeszkedik; de nagy terjedelménél fogva lapunknak csak a következő számában hozhatjuk.

A muzeum-bizottság egyébként ezt a jelentést egész terjedelmében elfogadta és a kinyomatás engedélyezése végett a vármegye alispánjához felterjesztette. A könyv alakban kinyomandó jelentés annak idején a megyebizottsági tagok közt lesz kiosztva.

BIRÓSAGI ÜGYEK.

Esküdtszéki tárgyalás.

Elitélt gyujtogató. Az 1905. évi február hó 13-án megtartott esküdtszéki tárgyaláson dr. *Selcz* József kir. törvényszéki elnök elnöklete alatt *Kövessy* Ödön és *Salamon* Iván szavazóbirák, ugy dr. *Végess* Ferencz kir. törvényszéki aljegyző, valamint *Beke* Ferencz kir. alügyész közvádló és *Gulyás* József ügyvéd, védő részvételével *Hollósi* Ferencz tolnanémedi lakos bünügyét tárgyalták. Hollósi Ferenczet a közvádló két rendbeli gyujtogatás büntettével vádolta. — Vádlott a tárgyalás során töredelmesen beismerte, hogy 1904. év október hó 23-án a *Timli* Erzse által lakott házban levő ólat, 1904. év október hó 25-én pedig az id. Cs. Kovács János tulajdonát képező házat felgyujtotta, azt hozván fel mentségére, hogy mindkét alkalommal nagyon ittas volt, amihez járult azon körülmény, hogy az első alkalommal Timli Erzse őt magához beengedni nem akarta, a második esetben pedig, hogy az akkor Orbán János házában megtartott lakodalomban hivatlanul megjelenvén, onnét kiküldték, sőt ifj. Cs. Kovács János őt fojtogatta. A közvádló a szándékosan elkövetett két rendbeli gyujtogatás büntettére kérte az esküdtek marasztaló verdiktjét, mig ezzel szemben a védő, vitatva azt, hogy az elmetehetség zavara már megállapitja a beszámithatatlanságot, az orvosszakértőknek a vádlott ép elmebeli állapotára vonatkozó nyilatkozata ellenére, tekintve, hogy maguk az orvosszakértők is a vádlott igerlékenységét és a sok szeszes itallal élés következtében beállott kóros idegességét konstatálták, — vádlottnak felmentését kérte. Az esküdteknek bünösséget megállapitó verdiktje alapján a kir. törvényszék vádlottat a 2 rendbeli gyujtogatás büntettében bünösnek mondotta ki és ezért a vizsgálati fogságban eltöltött időből három hónapot beszámitva, őt *hat évi fegyházra* és *10 évi hivatal vesztésre* és politikai jogainak ugyanily időtartamu felfüggesztésére itélte. Ezen itéletben a felek megnyugodván, az joge őssé vált.

Fegyházra itélt bicskázó. Az 1905. évi február hó 14-én megtartott tárgyaláson az előző napi tanács előtt, dr. *Kozacsek* József közvádló, *László* Lajos ügyvéd, védő és *Vagner* Andor .kt. aljegyző részvételével Czinger Sándor dföldvári lakos bünügyét tárgyalták, akit a közvádló halált okozott sulyos testisértés büntettével vádlott. A vádlott a tárgyalás során azt adta elő, hogy olyan részeg volt, hogy semmire sem emlékszik, de azért beismerte, hogy ő követte el a tettet, mivel *különben nem mondanák.* Ugyanis Tatár Mihály dunaföldvári lakossal, akit vacsoránál talált, este 7 órától 9-ig 2—3 üveg bort megivott, majd most nevezettel szivarért ment és utban vőfélyekkel találkozva, annyit ivott, hogy teljesen részeg lett. Ezzel szemben a nyomozás adataival igazolva lett, hogy a vádlott, miután Jankó Istvánt, csak ugy dföldvári szokás szerint, — minden ok nélkül megszurta, tovább menve, a kapujokban álló Monyik Istvánnak is szó nélkül neki ment és őt is ugy megszurta, hogy nevezett pár napra a szurás után meghalt. Mivel Jankó István a tárgyalás során vádlott megbüntetését nem kivánta, azért ezen cselekményeért a vádlott ellenében az eljárást megszüntették, mert a sérülés 8 napon belül gyógyult és igy a magánvádló inditványától függött az eljárás folytatása, avagy megszüntetése. A közvádló a vádlottat a halált okozott sulyos testisértés büntettében kérte bünösnek kimondani, ezzel szemben *László* Lajos ügyvéd védenczének felmentését kérte, indokolván ezen kérelmét azzal, hogy a vádlott olyan ittas állapotban volt, hogy szabadakarata elhatározási képességgel egyátalán nem birt. Az esküdteknek bünösséget megállapitó verdiktje alapján a kir. törvényszék a vádlottat a halált okozott sulyos testisértés büntettében bünösnek mondotta ki és ezért a vizsgálati fogságban eltöltött időből három hónapot beszámitva, őt *hat évi fegyházra* itélte. Ezen itéletben a közvádló és a védő megnyugodott, ellenben a vádlott, — mert a kiszabott büntetést sokalta, — az ellen semmiségi panaszt jelentett be.

Elmebeteg gyujtogató. 1905. év február hó 16-án az előző napi tanács előtt tárgyaltatott Stoján, helyesen Taján Erzsébet bünügye. A jegyzőkönyvet dr. Végess Ferencz kt. aljegyző vezette, a vádhatóságot Krcsmarik Pál főügyész helyettes képviselte, a védelmet pedig dr. Steiner Lajos ügyvéd látta el. Egy alig 14 éves gyermek leány állott az esküdtbiróság előtt, akit a kir. ügyészség gyujtogatással vádolt. Vádlott az elnök kérdésére sirva tagadta tettét és magaviseletével igazolni látszott az orvosszakértők egybehangzóan kinyilvánitott ama véleményét, hogy gyengeelméjü. Ezen vélemény folytán a közvádló vádját elejtette, inditványozta azonban, hogy vádlott 20 éves koráig valamely javitó intézetbe küldessék. A védő ellenezte a közvádlónak ezen inditványát, mert a javitó intézet az ép elméjü, de lelkületileg romlott egyének megjavitására való, de itt nem lelki romlottságról, hanem lelki betegségről van szó, melyet, — mint az orvosszakértők is konstatálták — javitóintézetben gyógyitani nem lehet. Mivel a bünösség kérdésére nézve közvádló részéről inditvány nem tétetett, — az esküdtek meghallgatása nélkül a kir. törvényszék visszavonult és az eljárást a vádlott ellenében megszüntette, közvádlót pedig azon inditványával, hogy vádlott javitó intézetbe küldessék, elutasitotta. Ezen végzésben a felek megnyugodtak.

Szándékos emberölés. 1905. év február hó 15-én Dr *Selcz* József kir. törv.-széki elnök elnöklete alatt, *Kövessy* Ödön és *Salamon* Iván kir. t. birák részvételével tárgyaltatott *Csonka* István bünügye.

A jegyzőkönyvet *Szunyogh* Zoltán kir t. aljegyző vezette, a vádhatóságot *Krcsmarik* Pál főügyész helyettes képviselte, a védelmet dr. *Kron* Ferencz ügyvéd látta el.

A közvádló azzal vádolta *Csonka* Istvánt, hogy ez, Simontornyán 1904. október hó 16-án este 3/48 óra tájban ölési szándékból, mely szándékát azonban nem előre fontolta meg, egy késsel *Kömives* Pétert nyakánál ugy megszurta, hogy ez, emiatt nehány percz mulva meghalt.

Vádlott a tárgyalás során beismerte bünösségét, de azzal védekezett, hogy az okt. 16-iki vasárnap délutánján gróf *Vimpfen* szüreti mulatságot adott és ő az ott megivott uj bortól olyan ittas lett, hogy amidőn később ily állapotban haza felé tartott, a vele társaságban levők biztatására kihivta *Kömives* Pétert az utczára és azt ott megszurta, de ez csak *véletlenül* történt, mert sem megverni, sem megszurni Kömivest nem akarta.

Ezzel szemben a tanuk igazolták, hogy a vádlott Kömivest szónélkül azért szurta nyakon, mert egy előbbi verekedésből kifolyólag haragosa volt és ez ellen boszut esküdött.

A tanukként kihallgatott szülők a vádlott teljes ittasságát állitották.

A közvádló vádját fentartva, a vádlottat a szándékos emberölés büntettében kérte bünösnek kimondani.

Ezzel szemben a védő azt vitatta, hogy legfeljebb a halált okozott sulyos testi sértés büntettéről lehet csak szó, de ezen esetben is a nagymértékü ittasságát enyhitő körülményül kéri beszámitani. Csak virtuskodott de nem akart ölni!

Minthogy azonban a fogházorvos örökölt terheltséget konstatált és az élvezett nagymérvü szeszes ital is a vádlott akarat elhatározásának szabadságát megszüntette, ennélfogva védenczének a btkv. 75. §-a értelmében való felmentését kérte.

Miután az esküdtek a szándékos emberölés büntettét megállapitó kérdésre igennel feleltek, azért a kir. törvszék ezen büntettben mondotta ki a vádlottat bünösnek és őt a btkv. 92 §-ának az alkalmazása mellett *hét évi fegyházra és 10 évi hivatalvesztésre* és politikai jogainak ugyanily időtartamu felfüggesztésére itélte, a vizsgálati fogságból három hónapot beszámitva.

Kötelezte továbbá, hogy özv. *Kömives* Péterné sértettnek kártérités czimén 2000 koronát megfizessen.

Ezen itélet ellen a közvádló semmiségi panaszt jelentett be, mig a vádlott és védője azt megnyugvással tudomásul vették.

Erős felindulásban elkövetett gyilkosság. 1905. év február hó 17-én a tegnapi tanács előtt tárgyaltatott *Pekker* Mihály bünügye, akit a kir. ügyészség gyilkosság büntettének elkövetésével vádolt.

A jegyzőkönyvet ifj. *Boda* Vilmos vezette, a vádhatóságot dr. *Kozacsek* József kir. alügyész képviselte, védő pedig dr. *Müller* Ferencz ügyvéd volt.

Vádlott a tárgyalás során beismerte, hogy megölte *Sürü* János gulyást, tagadja azonban, hogy ez szándékában lett volna.

Ugyanis nevezett már 5 esztendeje 20 frtjával tartozott neki, mely összeget azonban visszaadni nem akarta, midőn azután a kérdéses alkalommal ismét elment hozzá, ez a pénz kérésére fejét hátraszegte, de meg nem adta, emiatt szurta meg aztán *Sürüt*, de nem volt szándékában őt megölni.

A közvádló gyilkosság büntettében kérte bünösnek kimondani.

Az esküdtek a szándékos emberölés büntettében mondták ki bünösnek- s ennek alapján a kir törvszék *7 évi fegyházra és 10 évi hivatalvesztésre itélte a vádlottat.*

A közvádló megnyugodott, mig vádlott és védője semmiségi panaszt jelentett be.

PÉNZINTÉZETEK.

A simontornyai takarékpénztár jubileuma.

F. hó 11-én ünnepelte meg a simontornyai takarékpénztár, vidékünk egyik legjobban vezetett pénzintézete, fennállásának 25-ik évfordulóját. Az ünnepély a délután megtartott közgyülés keretében folyt le. *Kemptner* Ernő elnök ünnepi beszéddel nyitotta meg a közgyülést, röviden visszapillantván az intézet 25 éves történetére. Ezután *Löwy* Ignácz igazgató méltatta *Fried* Vilmos érdemeit, ki 25 év óta áll az intézet élén mint vezérigazgató. *Löwy* Ignácz beszéde közben aztán lehullott a lepel *Fried* Vilmos arczképéről — mely e jubileum alkalmára készült. — *Fried* Vilmos meghatottan mondott köszönetet az igazgatóságnak ezen valóban nem várt megtiszteltetésért. A közgyülés az igazgatóság javaslatait egyhangulag elfogadta és az intézet vezetőségének — különösen *Sipos* Antal pénztárosnak, ki 25 évi buzgó működés után az intézettől ez évben megválni készül, és *László* Gyula könyvelőnek, ki az intézetet szakszerüen és példásan vezette — jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Röviden megemlitjük, hogy a mult évi tiszta jövedelem 24,007 Kor. volt. Ebből osztalékra jutott 15,000 K, tartaléktőkéhez csatoltatott 2900 K, jótékonyczélra fordittatott 700 K.; a többi átvitetett az 1905. évi számlára.

Este társas vacsora volt, melyen többen szép felköszöntőt mondottak az intézet virágzására, annak vezetőségére és hivatalnokaira.

R. M. J.

FARSANG.

— **A szekszárdi könyvnyomdászok** folyó évi február hó 26-án, a nagyvendéglő nagy termében, részben a helybeli nőegylet, részben a létesitendő nyomdász szanatorium javára jótékonyczélu mükedvelő szinielőadást rendeznek. Belépő-dij: A három első sor 1 K. 40 f., a többi sor 1 K., állóhely: 80 f., diákjegy: 60 f., karzat: 40 fillér. Felvonásközökben *Garay Lajos* jóhirnevü zenekara játszik. Kezdete este pont 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és a helyi hirlapokban nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók Árva J. könyvkereskedésében, *Molnár Mór* könyvnyomdájában, *Báter János* könyvnyomdájában és *Hentzel Péter* fodrász üzletében. Szinre kerül: *„Az ördög mátkája“*. Nép zinmű 3 felvonásban, dalokkal és tánczczal. Irta: *Géczy* István. Rendező: *Rácz* József. Karvezető: *Egry* Béla. Sugó: *Juhász* Annuska. Személyek: Botár Márton, gazdag kovácsmester és törőtulajdonos *Goldstein* Lajos. Andor, Baricza, gyermekei első feleségétől *Fenyő* Imre (Tolna) és *Kazamér Emilia*. Anna, második felesége *Kazamér* Juliska. Vernes Judit, Anna nénje, *Gyüszü* Erzsike. Pál Miklós, kovácslegény *Darázsy István*. Hrös Firtos Están, csiki székely, a törő felügyelője *Török* Gábor (Tolna). Sári, második felesége *Gáli* Erzsike. Kata, első felesége *Gáli* Annuska. Tóbiás Gergely, Miklós gyámja *Krautwig* István. Takács István *Herczeg* Ferencz. Demény József, Miklós pajtása *Sápszky* László. Csupor Péter *Tóth* Pál. Egy leány *Bártl* Mariska.

A szekszárdi hivatalnokok piknikje. Nagyon jól sikerült pikniket rendeztek a szekszárdi hivatalnokok mult szerdán a „Szekszárd-szálló“ kistermében. A vidám társaság a hajnali órákig maradt együtt Garay zenéje mellett.

A tolnai kör álarczos bálja. A tolnai kör e hó 15-én fényes álarczos bált rendezett. Ott volt a környék és helybeli intelligenczia szine, java.

Mükedvelői szinielőadás. A szekszárdi kath. legényegyesület ifjusága az egyesület pénztára javára mult vasárnap este a „Szekszárd Szálló“ nagytermében mükedvelői szinielőadást tartott. *Gerő* Károly „Vadgalamb“ czimü 3 felvonásos eredeti népszinművét adták elő *Rácz* József fáradhatatlan rendező vezetése mellett; az énekrészeket *Egri* Béla tanitó tanitotta be. Az előadás jól sikerült. A szereplő nők közül ki kell emelnünk *Csehi* Annuskát, *Auvalszki* Terust, *Strényer* Annuskát, továbbá *Fekete* Erzsikét, *Kreskai* Mariskát, és a kis *Csehi* Ilonkát, a férfi szereplők közül fel kell emlitenünk *Zámbó* Jánost, és *Kaszás* Lajost, ifj. *Darázsi* Jánost, *Vajtai* Istvánt. Játék és helyes alakitás tekintetében *Kreskai* Mihályt. Az általános rendezés körül *Wölfel* Ferencz r. kath. segédlelkésznek mint a legény egylet ügybuzgó vezetőjének van különösen nagy érdeme.

Tánczpróbabál. *Dobos* Adolf tánczanitó folyó évi február hó 25-én a „Szekszárd Szálló“ disztermében zártkörü tánczpróbabált rendez. Belépti-dij: személyenként 2 kor., családjegy 6 korona. Kezdete fél 8 órakor. Jegyek előre válthatók *Molnár* Mór papirkereskedésében.

A „paksi koresolyázó egyesület“ saját pénztára javára Pakson a Bálint-féle vendéglő nagytermében 1905. évi február hó 22-én zártkörü tánczestélyt tart. Belépődij: személyenkint 2 kor., családjegy 5 kor. kezdete 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak.

A „Szekszárdi Kath. Legényegyesület„ ifjusága a „Kath. Kör“ nagytermében f. évi február hó 19-én szinielőadással egybekötött zártkörü tánczmulatságot rendez. Belépti dij: személy-jegy 1 kor., családjegy (3 személyre) 2 kor. Szinre kerül: Vadgalamb. Eredeti népszinmű 3 felvonásban. — Irta: Gerő Károly. — Rendező: Rácz József.

A tolnai ifjuság f. hó 12-én tartotta, a „Fehér ló“ szálloda nagytermében, *Garay* Lajos zenéje mellett tánczmulatságát. A mulatság kitünően sikerült; — igaz, hogy az óriási kiadás mellett — daczára a nagy látogatottságnak — kevés jut a jótékony czélra; — de egyébként a siker mindenben teljes. A fesztelen jó kedv, csak a késő hajnali órákban ért véget. Az első négyest több mint 50 pár tánczolta.

GAZDASÁG.

Igazgató választmányi ülés. A Tolnamegyei Gazdasági Egyesület igazgató választmánya *Jeszenszky* Andornak, a Gazdasági Egyesület ügybuzgó és lelkes elnökének vezetésével, folyó hó 18-án délelőtt 9 órakor tartja Szekszárdon, a vármegye székházában ülését. Ez alkalommal a következők kerülnek tárgyalás alá: 1. Az egyesület 1905. évi működési tervezetének elöszitése. 2. Az egyesület 1905. évi költségvetésének elökészitése. 3. Földmivelésügyi m. kir. ministerium leirata a bika-árengedmények beszüntetése tárgyában. 4. Ugyanannak leirata a mesterséges borok készitésének tilalmazásáról szóló rendelet kiegészitése tárgyában. 5. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének átirata a Szekszárdra tervezett gazdasági szakelőadások tárgyában. 6. Ugyanannak átirata a gazdasági egyesületek támogatására kormánysegély kieszközlése tárgyában. 7. A Somogymegyei gazdasági egyesület átirata vasuti bérletjegyek kieszközlése ügyében. 8. A Magyar telepitő és parcellázó bank r. t. az egyesület támogatását kéri. 9. Uj tag bejelentése. 10. Időközben felmerülő ügyek és inditványok. A gazdasági egyesület működési programmjának főbb pontjai a következők: 1. Közvetiti a községek bika szükségletét. 2. Hőgyészen tehén- és üsző díjazást rendez a szarvasmarha tenyésztés népies irányának szem előtt tartásával és amennyiben lehet járásonként állat szemlét tart. 3. A baromfi tenyésztés előmozditása czéljából az országos baromfi tenyésztő felügyelőséggel összeköttetésbe lép, baromfi törzseket oszt ki, a baromfi és tojás értékesitésére törekszik. 4. Az elpusztult hegyi szőlők ujjá alakitása iránt meginditott és évek óta következetesen foganatositott akcióját folytatja és a borértékesités fejlesztésére irányuló társadalmi törekvéseket támogatja. 5. A gazdasági egyesületek országos szövetségével karöltve Szekszárdon a megye gazdaközönségének részére gazdasági előadásokat rendez. 6. Képviseli az Országos Földhitelintézetet és közremunkál, hogy a gazdák hiteligényei előnyös kielégitést nyerjenek, 7. Mozgalmat indit, hogy a kender és len termények áztatására és kikészitésére telepek létesittessenek és ezzel eme termények ügye lendületet nyerjen. 8. Igazgató választmányának egész testületével, ugy a vármegyei mezőgazdasági bizottsággal közre munkál a mezőgazdaságot közvetlenül érdeklő törvények és hatósági intézkedések szakszerü végrehajtása körül. — 9. A rendelkezésére álló eszközökkel arra törekszik, hogy a mezőgazdaság érdekei érvényesüljenek és kielégitést nyerjenek. Eme bő munka terv megvalósitásával a gazdasági egyesület ügybuzgó vezetősége gazdasági érdekeink emeléséhez szükséges sok fontos kérdést oldana meg, de minket, akik elsősorban szekszárdiak vagyunk, jól eső örömmel tölt el a munka terv 4 pontjának utolsó bekezdése, amelyben a borértékesités fejlesztésére irányuló társadalmi törekvések támogatását helyezi kilátásba az egyesület. De hát hol ez a társadalmi mozgalom? A munkára hivó szép szavak elhangzottak, mindenki helyeselte az elmondott igazakat, de nekünk ugy tetszik, mintha végkép kimerült volna munkakedvünk és visszaestünk volna ismét lethargikus álmunkba. Arra kérjük tehát e helyütt a gazdasági egyesület vezetőit, ne csak *támogatni igérjék meg a pinczeszövetkezetek ügyét, de inditsák is meg a mozgalmat, Szekszárd város ezer és ezer polgára áldani fogja őket ezért.*

A Tolnamegyei Gazdasági egyesület 1904. évi zárszámadása és 1905. évi költségvetése.

A Tolnamegyei Gazdasági egyesület f. hó 18-án délelőtt 11 órakor tartandó közgyülésén, mint mult számunkan megirtuk, tárgyalás alá kerül az egyesület mult évi zárszámadása és folyó évi költségvetése, amelyek a következők: **Az 1904. évi zárszámadás.** *Bevétel*: Befizetett alapitványokból 400 K. Segélyekből a) a vármegyei ebadó alapból 4000 K. b) a földm. kormánytól 2857 K. Tagdijakból 2220 K. Tagdijhátralékokból 130 K. Vagyon növekedés folytán (kamatok) 739 K. 27 fill. *Összes bevétel 10346 K. 27 fill. Kiadás.* Tisztviselők fizetése és tiszteletdija 2200 K. Irásbeli munkákért 480 K. Sokszorositásokért 60 K. Uti költségekre 456 K. 40 fill. Postaköltségekre 89 K. 67 fill. Nyomdai és kiadói költségekre 452 K. 10 fill. Irodai felszerelésre 40 K. Szövetségi tagdij 1904. évre 100 K. Szőlőfelujitási verseny dijaira 459 K. Tehén és üsző dijazásokra 2400 K. 48 fill. Községeknek adott árengedmény, bikavásárlásnál 2057 K. Különféle kisebb kiadások 38 K. 20 fill. *Összes kiadás 8812 K. 85 fill.* **1905. évi költségvetés.** *Bevétel:* Tagdijakból 215 rendes tag után á 10 kor. = 2150 K. Tagdijakból 21 rendes alapitó után á 10 kor. = 210 K. Tagdij hátralékból 100 K. Kamatozó vagyon növedéke 700 K. A vármegyei ebadó alapból, állandó segély 1000 K. Az állattenyésztési alapból ügykezelési költségre 1400 K. Az állattenyésztési szarvasmarha dijazásokra 4500 K. *Összesen 10060 K. Kiadás*: Tisztviselők fizetése és tiszteletdija 2200 K. Irás

beli munkákért és sokszorositásért 560 K. Postai és távirdai költségre 100 K. Uti költségekre 400 K. Hivatalos közlemények kiadási költsége 400 K. Nyomdai kisebb költségek 60 K. Irodai anyagok, szerek 40 K. Szövetség tagdij 1905-re 100 K. Tehén, üsző dijazásokra 4500 K. Szőlőfelujitási versenyre 800 K. Baromfi tenyésztés előmozditására 200 K. Előre nem látható kiadásokra 200 K. Marad a közgyülés rendelkezésén 500 K. *Összesen 10060 K.*

Haszon állatok összeirása. A földmivelésügyi miniszter a haszonállatok összeirására már megküldte az összeiró lapokat s azok rövid idő mulva szét lesznek osztva a községeknek.

Kedvezményes szállitás szőlőkarókra. Szekszárdról *Boda* Vilmos országgyülési képviselő; *Molnár* József gazd. egyesületi titkár, *Máthis* Kálmán p. ü. számtanácsos az Agrár bank megbizottja és a szekszárdi elöljáróság aláirásával kérvény ment fel a kereskedelmi miniszterhez, hogy a vasuti kedvezményes szállitást, tekintet nélkül a hozatott karók számára — engedélyezze, vagyis, hogy a kis gazdáknak is tegye lehetővé az olcsó szállitás előnyét. Eddig is kaptak kedvezményt a szőlős gazdák, de csak egész kocsi rakomány karó után. Most kérik annak megadását a fakereskedők részére is, mert ebből a kisgazdákra is előny származik, ha a kereskedők olcsóbban adhatják a karót.

Ki éretlen szőlőre vizet önt és kisajtolja, azután a kész borra rá önti, mesterséges bort készit s mint mesterséges bor készitőt büntetik.

Gőzkazán vizsgáló iparfelügyelő. A pécsi kir. kerületi iparfelügyelő *tolnavármegye területére* az iparügyekre vonatkozó törvények és szabályok ellenőrzésével és a gőzkazánok vizsgálatával a folyó évre *Dér* Sándor ipari segédfelügyelőt bizta meg.

Egy felmerült esetből kifolyólag a földmivelésügyi miniszter ugy határozott, hogy a halászatra jogosultnak engedelme nélkül kifogott halak a jogosult tulajdonai s ha a hatóság elkobozza és elárverezteti, a befolyt pénzösszeg a halászatra jogosulté.

Hivatalos hirdetések.

4351 tk. szám./904.

Póthirdetmény.

A paksi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, miszerint az Elkán Ármin szekszárdi lakos végrehajtatónak Schaffler Antalné végrehajtást szenvedő elleni 50 korona s jár. iránti végrehajtási ügyében 4211. szám alatt kibocsátott árverési hirdetményben a npaksi 7659 sz. tjkvben 1554 hrsz. 1416 népsz. alatt felvett ingatlannak 1600 korona kikiáltási árban leendő eladása **1905. évi február hó 24-ik napjának délelőtti 9 órájára** kitözött árverés az 1881. LX. tcz. 167. §-a alapján a Paksvidéki Takarékpénztár végrehajtató érdekében is 800 korona tőke követelése s járulékai kielégitése végett megtartatni fog.

Kelt Pakson, 1904. évi deczember hó 9-én.

A paksi kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Szentpétery.
kir. jbiró.

Bachschitz Károly és Társai áruháza

Szekszárd, Széchenyi-utcza Mayer-ház. 6—30

Farsangi Értesités,

melynél fogva tudatjuk a tisztelt vevőközönséggel, hogy raktárunk a báli idényre teljesen uj árukkal áll a t. vevőközönség rendelkezésére.

Raktárra érkeztek: **a legujabb Ponge selyem-batisztok pazar szinezetben.** — Fehér, himzett és á-jour batiszt kelmék. **Muszlin de souir, crepdechin és gáz-kelmék.** — Lioni és zürichi selyem-kelmék. **Legyezők, keztyük** és **báli czipők** mesés választékban.

Menyasszonyi kelengyék legolcsóbb beszerzési forrása.

Legelső rendü **creasz, chiffon és czérna-vászon különlegességek.** — **Damast áruk óriási választékban.** — **Menyasszonyi ruhakelmék, koszoruk** és **fátyolok nagy választéka.**

Urak részére férfi öltönyök mérték után készittetnek.

Kalapok, czipők, nyakkendők és fehérnemüek gyári raktára. — **Gyermekjáték, gyermekkocsik, utazó böröndök, Singer-varrógépek és diszmüáruk állandó nagy raktára.**

A tisztelt vevőközönség szives látogatását kérve, vagyunk teljes tisztelettel

Bachschitz Károly és Társai.

ÉRTESITÉS.

A Garay-téren levő Dicenty-féle ház felépittetése alkalmából elhatároztam, hogy árukészletemet lényegesen csökkentem, miért is **folyó hó 11-ikétől kezdve áruczikkeimet**

mélyen leszállitott áron eladásra bocsátom.

Ez által a n. é. közönségnek alkalma nyilik **szép és divatos árukat a szokott árnál olcsóbban beszerezni,** mely kedvező alkalmat felhasználni mindenkinek érdekében áll.

Eladásra kerülnek:

Divatos női ruhakelmék.
Legujabb blous kelmék.
Pargit és flanel szövetek.
Férfi öltönyre való gyapjuszövetek.
Schifon-, vászon- és damast-áruk.
Butorszövetek, ágy- és asztalteritők.
Czipők, kalapok, nyakkendők és keztyük.
Kész férfi és női fehérnemüek.

Szép blousok és alsószoknyák.

Kötött harisnyák, csipke-, szalag- és ruhadiszek. — Mindennemü női és férfi divatáruk.

SEINER LIPÓT áruháza

SZEKSZÁRDON, Garay-tér (Dicenty-féle ház.)

Szekszárd, 1905. Nyomatott Báter János könyvnyomdájában.